Kā var mācīties citu valodu?

Protot savu valodu

(J. Peters)

UDK [821.174-9+811.174] (082)
Ka 001

Projekta vadītāja ***Inita Vītola***
Redaktore ***Mārīte Āboltiņa***
Korektore ***Gunita Arnava***
Mākslinieciskā noformējuma un
maketa autors ***Edgars Ramutis***
Iespiests ***SIA „Valmieras tipogrāfija LAPA"***

Pirmā vāka noformējumā izmantots Ogres sākumskolas 6. klases skolnieces Annijas Avotas zīmējums
Pēdējā vāka noformējumā izmantots Ievas mākslas studijas skolnieka Roberta Beļa (7 gadi) zīmējums

ISBN 978-9984-829-33-3
© Latviešu valodas aģentūra, 2016

Latviešu valodas aģentūra

Priekšvārds

Latviešu valodas aģentūra jau devīto gadu aicina 1.–12. klases skolēnus piedalīties radošo darbu konkursā, tādējādi rosinot viņus dziļāk un daudzpusīgāk apzināt savu saistību ar Latviju, dzimto valodu, mūsu tautas vēsturiskajām likteņgaitām, garīgo mantojumu un humānajām vērtībām.

Skolēnu literārie darbi un zīmējumi ir izdoti grāmatās: „Mana valoda ir mans gods" (2009), „Iededzies par savu tautu, valsti un valodu" (2010), „Mana valoda ir mans gods. My Language: A Matter of Honour for Me. Ma langue est mon honneur" (2010), „Ko, Latvija, Tev varu dot?" (2011), „Starp tevi un mani ir valoda" (2013), „Latvija, es esmu Tavs bērns" (2014), „Dzimtas stāsti. Ar saknēm Latvijā" (2014), „Mani septiņjūdžu zābaki stāv kaktā ar putekļiem apklāti (Aspazija)" (2015).

Šogad piedāvājam lasītājiem jaunu krājumu – „Kā var mācīties citu valodu? Protot savu valodu (J. Peters)".

Šajā izdevumā ir apkopoti skolēnu domrakstu, eseju, pasaku, dzejoļu un tēlojumu fragmenti, kuros ir interesanti un mūsdienīgi interpretēta Jāņa Petera dzejas rinda, kā arī skarti pusaudžiem un jauniešiem svarīgi jautājumi – dzimtās valodas savdabīgais skaistums un nozīmība, tās loma citu valodu apguvē, mūsu attieksme pret latviešu valodu, atbildība par tās kopšanu, bagātināšanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm u. c.

Valodu raksturojumā skolēni ir izmantojuši ļoti daudzveidīgu sižetu un tēlu galeriju. Tajā ir vieta gan komisku un intriģējošu sadzīves notikumu atstāstījumam, gan gaiša lirisma caurvītiem valodu apguves tēlojumiem, gan pārdrošiem fantāzijas lidojumiem dabas, mākslas, mūzikas, žestu un sirds valodas pasaulē, gan arī dziļām un nopietnām pārdomām par pasaules valodu savstarpējo saistību, mijiedarbību un saskarsmi komunikācijas procesos.

Ikvienam jaunajam autoram ir savs priekšstats par viņa dzimtās valodas nozīmību, tās savdabīgo skanējumu un vārdu krājuma bagātīgajiem resursiem. Viedokļu argumentācijai un emocionālās attieksmes paspilgtināšanai nereti lietoti interesanti salīdzinājumi un metaforas: dzimtās un citu valodu raksturojumā parādās asociatīvas paralēles ar dabu (okeāns, jūra, upe, strautiņš, dārzs, puķuzirnis, mākonis, mežs), mūziku un tēlotāju mākslu (stabule, bungas, stīga mūzikas instrumentā, krāsas), sadzīves reālijām (brokastu putra, pusdienas zupa, šķipsna sāls), kā arī ar cilvēka darbībām

visdažādākajās jomās (ceļa būvēšana, koku un puķu stādīšana, kuģošana) u. c. Daudzveidīgi tēli izmantoti, arī risinot jautājumu par valodas piesārņošanu, piemēram, barbarismu un žargona lietojums ikdienas saziņā salīdzināts ar krūmājiem, kas aug valodas mežā, vai nezālēm pasaules valodu puķu dārzā.

J. Petera dzejas rindas skaidrojumos pausts atzinums, ka, dzīvojot mūsdienu pasaulē, cilvēkam ir ļoti svarīgi zināt vairākas valodas, piemēram, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kursa audzēkne Lauma Rūta Grīnberga raksta: „Dzimtajai valodai ir liela nozīme kā kultūras vērtībai, patriotisma simbolam un piederības zīmei, taču citu valodu zināšana ir kā logs uz pasauli, iespēja to ieraudzīt un iepazīt daudz labāk." Vairumā radošo darbu izskan pārliecība, ka tieši mūsu zināšanas par dzimtās valodas bagātajiem resursiem un prasme tos izmantot daudzos un dažādos veidos ir vissvarīgākais un noteicošais faktors citu valodu apguvē. Eiropas 2. Briseles skolas 9. klases skolniece Ance Martinsone saka: „Citas valodas apguvi var salīdzināt ar mājas būvniecību: ja ir labi, stipri pamati (dzimtā valoda), ēku ir iespējams izveidot, kādu vien pats vēlies. [..] Es zinu, ka latviešu valoda var būt ļoti labi pamati šādai „mājas celtniecībai", jo tā ir sena un skaista valoda, taču reizē arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla."

Būvēsim lielas un skaistas valodu mājas uz drošiem, stipriem un izturīgiem pamatiem!

Latviešu valodas aģentūra

***Signe Sigita Freivalde**, Taurupes pamatskolas 1. klase*

Reiz ome tina dziju – valodu,
Pavedieni vijās krāsaini.
Tie bija īsi un gari, biezi un plāni,
Tie bija ļoti dažādi.

Katrs pavediens bija valsts,
Tās valoda,
Kultūra, vēsture,
Katrs dzijas pavediens – mēs paši.

Šodien es kopā ar omi
Tinu dziju – valodu.
Tās krāsas vijas dažādas,
Sarkanbaltsarkanais pavediens –
Tā mana dzimtā valoda.

Ernests Smaliķis,
Drabešu internātpamatskolas
5. klase

Mana valoda ir viena no stīgām pasaules valodu mūzikas instrumentā. Klausoties tās atskaņoto simfoniju, kāds saklausa bišu sanoņu, cits – pērkona dārdus vai nesaprotamu skaņu virknējumu. [..]

Latviešu valodu es zinu kopš tā laika, kad vien sevi atceros. Pirmais kliedziens un pirmie vārdi, ko sacīju pasaulei, bija latviskas auras apvīti. Tie iecirtās debesu velvē un kā bumerangs atgriezās atpakaļ, lai uz mūžiem paliktu manas mātes, mana tēva un arī mana dzimtā valoda. [..] Latviešu valoda mirdz kā palsi dzeltens dzintara gabals, kurā ir saklausāma senču atbalss un sajūtams spirgtais, bet sāļais jūras gaiss, kas mūsu teikto dara sīkstu un nelokāmu kā priedi vētras laikā. Saglabāsim savu dzimto valodu laiku laikos, cauri vētrām un negaisiem un saudzēsim to kā pašu lielāko dārgumu!

Kristers Straupenieks,
Liepājas Raiņa 6. vidusskolas
7. klase

Valodu ir daudz. Tās ir lielas un mazas. Man ir divas dzimtās valodas – angļu un latviešu. Angļu valoda ir liela un stipra, to var salīdzināt ar lielu okeānu. Latviešu valoda ir kā mākonis – mīksta un maiga. Katrai valodai ir savs raksturs: ir jaukas valodas, ir krāsainas, ir muzikālas valodas. Eiropas tautu valodas ir kā bieza grāmata. Āfrikas iedzīvotāju valodas ir kā bungas. Bum! Bum! Bum! Dienvidu valodas ir tropiskas un danco kā dejotāji. Valodas ir svarīgas, bez tām mēs nevarētu sazināties. Mācīties kādu svešvalodu ir grūti, bet to darīt ir vieglāk, ja labi proti savu dzimto valodu. Jo vairāk valodu protam, jo vieglāk apgūt nākamo.

Dženifera Anna Ransforda,
Briseles 2. Eiropas skola
(9 gadi)

***Artūrs Paškevičs**, Tabores pamatskolas 6. klase*

Dzimtā valoda –
Mātes valoda,
Tēva valoda,
Tā, kas šūpulī ielikta.

Vārdi plūst
Kā mūzikas skaņas.
No prāta, no sirds –
Manas un tavas. [..]

Paceltu galvu savu valodu lepni paužu,
Kā tautasdziesmu un Lielvārdes jostu aužu.
Svešinieks runā.
Citāda valoda,
Citāda skaņa un balss.

Ieskatos viņam acīs
Un redzu – tur siltums patiess.

Valoda nav tikai vārdi un skaņas.
Dvēseles saturu ieraugām acīs...

Beatrise Bēvalde,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
10. klase

Valodas var iztēloties kā kokus – dažādus, krāsainus, ar kuplām lapotnēm un saknēm Tēvzemē. Mācoties citas valodas, mēs it kā stādām šos kokus, un, ja kopjam tos gana centīgi un pacietīgi, koki aug un zaļo. [..]

Esmu samērā daudz ceļojusi un iepazinusi ne tikai citas valstis, to kultūru, tradīcijas un skaistākās vietas, bet arī dažādas valodas, izloksnes un teicienus, kurus šo zemju iedzīvotāji nereti izmanto savā runā. Pašlaik cenšos apgūt vairākas svešvalodas – angļu, vācu, franču un krievu valodu, un jāatzīst, ka tas nemaz nebūtu iespējams, ja es labi neprastu savu dzimto latviešu valodu. Esmu dzirdējusi teicienu: „Valoda ir zelts", bet, cik nu kuram ir liels šis bagātības krājums, atkarīgs no katra paša.

Liene Hofeina,
Iecavas vidusskolas
10. klase

Ja mēs savu valodu izkopjam, tā skan jauki kā strautiņš, kas mierīgi savā nodabā urdz un atklāj kādu stāstu. Ja esam komunikabli un varam brīvi sarunāties cits ar citu, tad valoda kļūst līdzīga vējam, kas liegi un rotaļīgi žūžo, ieaijā, bet reizēm arī ievaino. Vai šo „ievainojumu" var iemīlēt un sildīt savā azotē? Nē, tie ir rupjie vārdi, ar kuriem mani vienaudži reizēm piemēslo savu valodu.

Dzimtā valoda ir jākopj. Tā jāglabā kā visdārgākais mantojums, kā koks, ko iestādām. Ja nepārtraukti rūpējamies par to, šis valodas koks izaugs zaļš, stalts, spēcīgs un dzīvotspējīgs. Taču tas var arī iznīkt un nokalst, ja dodamies projām no dzimtenes un aizmirstam savu valodu.

Sindija Pārupe,
J. Endzelīna Kauguru pamatskolas
7. klase

***Artjoms Tamanis**, Daugavpils 15. vidusskolas 3. klase*

Mēs visi – lieli vai mazi, jauni vai veci, zaļknābji vai lietpratēji – esam jūrnieki. Viens no svarīgākajiem mūsu dzīves uzdevumiem ir atrast savu jūru, iepazīt un izpētīt to. Šī jūra ir mūsu dzimtā valoda, ko sākam apgūt jau kopš agras bērnības. Tikai tad, kad esam izzinājuši savu jūru, varam doties ekspedīcijās uz citiem pasaules ūdeņiem – jūrām un okeāniem. [..]

Jaunieši ļoti bieži nevēlas tērēt laiku mācībām. Šie jūrnieki vēl nav gatavi, negrib vai vienkārši baidās pieņemt jaunus izaicinājumus. Viņi izvēlas kuģot krasta tuvumā, kur jūra ir mierīga un briesmas nedraud. [..]

Jo dziļāk peldam, jo valodas jūra piedāvā lielākus izaicinājumus. Nākas sastapties ar dažādām grūtībām, tomēr visi šie piedzīvojumi, pārdzīvojumi un

negaidītās vētras padara mūs stiprākus un gudrākus, dod ceļojuma pieredzi un rosina īstenot iecerēto. [..]

Kad mācāmies savu dzimto latviešu valodu, mēs liekam pamatus citu valodu apguvei. Izcila savas valodas prasme (jūras pārzināšana) ir kā biļete nākamajai ekspedīcijai, jaunam ceļojumam svešos un plašos ūdeņos.

Kristiāna Ustuba,
Briseles 2. Eiropas skolas
11. klase

Valodas vārdu krājumu var salīdzināt ar mežu, bet katra jauna vārda iegaumēšanu – ar koka iestādīšanu. Valodas mežā koki aug vai nīkuļo atkarībā no tā, kā mēs rūpējamies par tiem, cik bieži savā runā un rakstos izmantojam sinonīmus, antonīmus, homonīmus, frazeoloģismus, poētismus un internacionālismus. Barbarismi, žargons, slengs un vienkāršrunas vārdi būtu uzskatāmi par krūmājiem. No tiem valodas mežs ir jāattīra, tikai tad koki varēs labi augt, lapot un zaļot. Ja krūmi netiks iznīcināti ar visām saknēm, pēc kāda laika tie atkal sāks piesārņot mežu, un cīņa būs jāsāk no jauna. [..]

Valodas vārdu krājums ir pastāvīgi kopjams, papildināms un pilnveidojams. To var izdarīt tikai ar apzinīgu un čaklu darbu, lasot grāmatas, mācoties svešvalodas, kā arī apgūstot dažādus mācību priekšmetus. Dabas stihijas un likteņa triecieni cilvēkam var atņemt daudz, piemēram, draugus, mājas, ģimeni, tikai ne valodu, jo tā ir cilvēka gars, viņa būtība un zīmogs.

Raimonds Šīrants,
J. Endzelīna Kauguru pamatskolas
9. klase

Man liekas – visas pasaules valodas ir kā ziedošs puķu dārzs, kurā plaukst visdažādākie ziedi. Pašā stūrī ir iesēts puķuzirnis. Lai tas izaugtu un uzziedētu krāšņiem, smaržīgiem ziediem, ir vajadzīgs balsts, pie kā pieturēties, un augs ir rūpīgi jākopj.

Es iedomājos, ka latviešu valoda ir kā tāds balstāms un saudzējams puķuzirnis. [..]

Daudzi cilvēki domā, ka ļoti labi prot savu dzimto valodu, bet, ieklausoties viņu runā, ir jūtama nespēja izteikt domu skaidri un sakarīgi. Lai izkoptu savu valodu, izravētu to no nezālēm, ir daudz jālasa un jāmācās.

Nikola Zemīte,
Taurupes pamatskolas
Mazozolu filiāles
8. klase

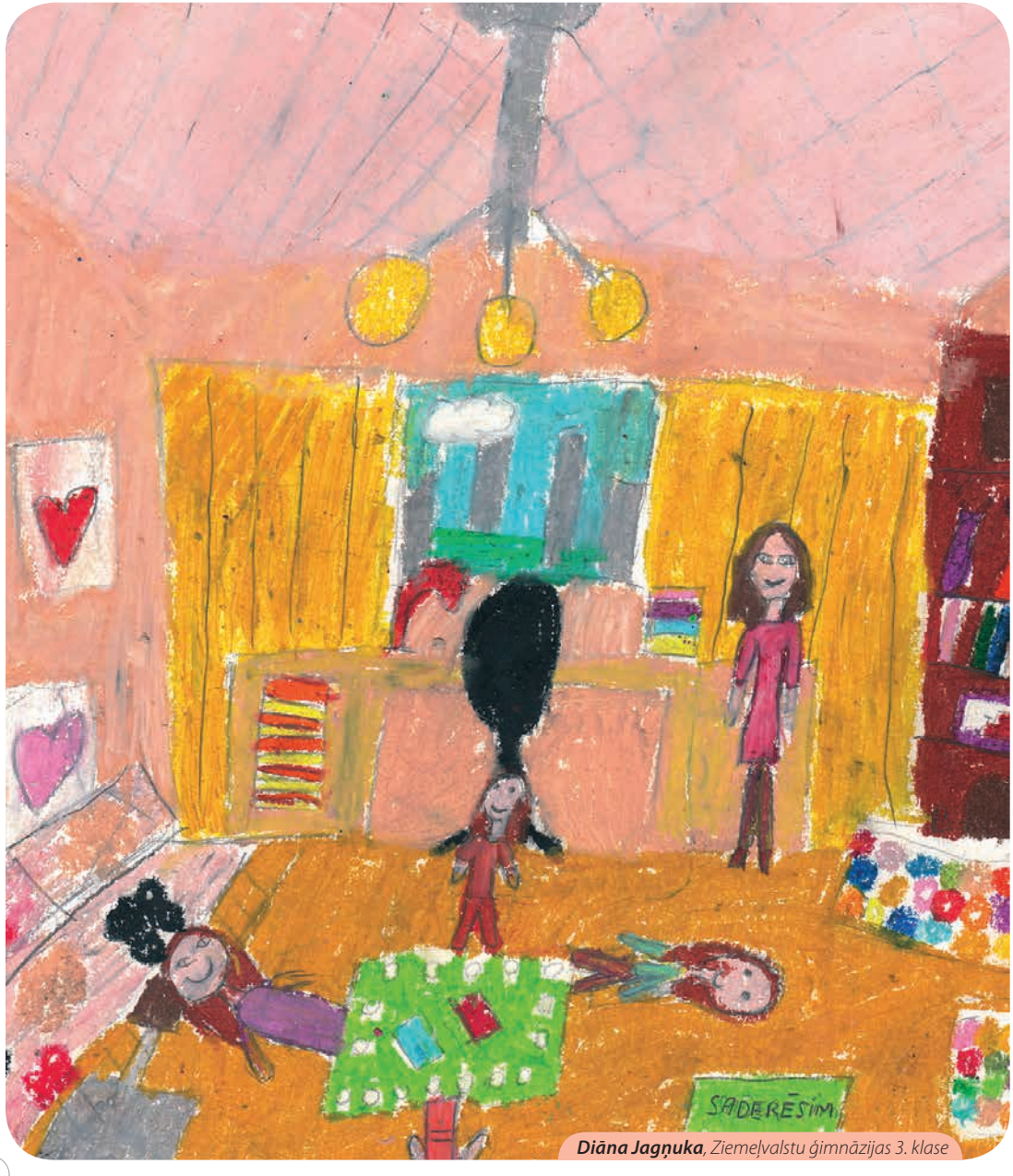

***Diāna Jagņuka**, Ziemeļvalstu ģimnāzijas 3. klase*

Ir svētki Latvijai – manai dzimtenei. Ejot uz skolu un vērojot mastā augsti pacelto karogu, gribas dziedāt Latvijas valsts himnu un suminināt savu dzimteni svētkos. Prātā nāk domas par Latviju un tās valodu. Ikviena valoda ir pasaules universālā valūta. To var iegūt un var arī pazaudēt vai pat iznīcināt. Nav šaubu, ka mēs katrs esam tik bagāts, cik bagāta ir mūsu valoda. Neļausim svešiem vārdiem nomākt un aizēnot mūsu latviešu valodu, jo tad tā zaudēs savu vērtību! Mēs esam atbildīgi par savas dzimtās valodas saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Rinalds Vancevičs,
Ogres sākumskolas
6. klase

Visas valodas galu galā ir viens kopums, tikai katra skan atšķirīgi. Tas ir apsveicami, ja cilvēks apgūst vairākas valodas, taču jāatceras, ka ikviena no tām ir individuāla un tā nav jāpiesārņo ar svešas valodas vārdiem. Pašlaik latviešu valodai ir grūti laiki. Mēs to dažnedažādi kropļojam. Iedomājies valodu kā dzīvu būtni, kā cilvēku, kuram sāp katrs sveša pirksta pieskāriens un jebkurš aizguvums šķiet kā naža dūriens! Padomā, cik asiņainu dūrienu mūsu dzimtajai valodai ir nācies pieredzēt un ciest... Valoda mūsu brūces dziedē, bet vai mēs tai atbildam ar to pašu? [..]

Valoda!

Tā ir kā aizsērējis skurstenis uz kāda pelēka nama jumta, kā agrs ziemas vakars – tik vēss, ka sals sāk kost degunā –, kā vārnas, kas sasēdušās uz nolīkuša zara. Tās vārnas spiež zaru lejup... Kurš cels to augšup? Kad skurstenis melniem dūmiem sāks elpot un nams kļūs krāsains? Ziemas vakars drīz paliks īsāks, zars saplauks ziedos un vārnas aizlidos. Cilvēki mīļie, kopā ar vārnām dzeniet projām arī aizgūtos vārdus! Lai melnie mākoņi pazūd! Lai latvju valodas zari plaukst un saknes dziļi aug zemē! Valodas kropļojumi nav ugunsspļāvēji pūķi, tās ir tikai nieka vārnas. Pamāj ar roku, un putni aizlidos. Arī skursteni taču iespējams iztīrīt!

Valoda...

Mācies citas valodas! Tajās arī vārnas sēž zaros. Tikai nenes tos putnus sev līdzi uz Tēvzemi. Nelieto tos! Runā stipri, nerunā aplami! Lai roboti un datori neatņem mums balss saites! [..] Svešvalodas zināt ir nepieciešami gan Latvijas valsts, gan sevis paša labā, tomēr dzimtā valoda ir ļoti jāsargā. Gribi lamāties? Lamājies latviski! Gribi dziedāt? Dziedi ar vārdiem, kuri liks sirdij iedrebēties! Gribi sāpināt? Sāpini latviski! Lai neredzam asiņojošas brūces mūsu dzimtajā valodā, lai vārnas, t. i., sveši vārdi, to nekropļo!

Marks Markovs,
Ventspils 4. vidusskolas
9. klase

***Anna Nikola Terentjeva**, Ziemeļvalstu ģimnāzijas 3. klase*

Valoda ir kā laimes vērdiņš, kā zelta monēta, kas, atbilstīgi novērtēta, spēj sniegt katram cilvēkam daudzveidīgas iespējas. Ikviens no mums ir saņēmis šādu monētu, daži laimīgie – pat divas vai trīs. Tomēr bieži vien mēs neapzināmies, cik vērtīga un nozīmīga ir šī dāvana. Dažkārt rīkojamies kā mazi bērni, kas smilškastē ierok vecmāmiņas pērļu auskarus. [..]

Diemžēl tikai retais iemācās sargāt un spodrināt savu zelta monētu. Daudzi šo dārgumu nobružā, neciena, nosviež tumšā kaktā vai aizmet prom. Ja jau viena monēta cilvēkam šķiet nenozīmīga, tad arī pilna lāde ar dārgumiem liksies bezvērtīga. [..]

Tikai apzinoties savas valodas unikalitāti un nozīmību, ir iespējams saprast, ka ikviena apgūtā valoda ir mūsu laimes vērdiņš, mūsu garīgā bagātība, jaunu zināšanu devēja un plašāku dzīves perspektīvu nodrošinātāja.

Elīna Bresle,
Rīgas vakara ģimnāzijas
12. klase

Dažādu tautu valodas ir kā viena liela ģimene. Tās ir kā māsas. Šajā lielajā mūsu saimē ir arī mana dzimtā latviešu valoda.

Jau vairākus gadus par mūsu ģimenes mājām, dzīves un darbavietu ir kļuvušas ārzemes. Arī šeit es runāju savā dzimtajā valodā un cenšos to neaizmirst, tomēr ar latviešu valodu vien man nepietiek. Lai varētu sazināties un saprasties ar cilvēkiem, mācīties skolā, man ir vajadzīga franču valoda. [..]

Valodu zināšanas ir brīnišķīga iespēja dāvāt citiem prieku, smaidu un pozitīvas emocijas. Mācīsimies valodas un atvērsim savas sirdis labām domām, labiem vārdiem un labai rīcībai!

Rebeka Rode,
Briseles 2. Eiropas skolas
4. klase

Visa pasaule ir kā viena ģimene. [..]
Šajā pasaulē valoda ir
Kā brokastu putra,
Kā pusdienu zupa,
Kā šķipsna sāls.

Mēs visi dzīvojam uz šīs zemes.
Mums ir dota valoda,
Lai izteiktu labus vārdus,
Lai palīdzētu cits citam,
Lai apskautu un atbalstītu.

Mēs visi ap sauli riņķojam,
Un saule ir kā mīļa mamma.

Heidija Ūberga,
Ogres sākumskolas
4. klase

***Elizabete Rislinga**, Ogres sākumskolas 5. klase*

Es uzskatu, ka visi, kas runā latviešu valodā, ir viena liela ģimene. Varbūt svešiniekiem šī valoda neko nenozīmē, taču manā sirdī tai ir ierādīta īpaša vieta.

Dzīvojot mūsdienu pasaulē, ir svarīgi zināt vairākas valodas, taču savu dzimto valodu es nekad neaizmirsīšu, jo tajā ir unikāli vārdi, kuru nav citās valodās. [..] Es uzskatu, ka latviešu valoda ir visskaistākā, viskrāšņākā, visskanīgākā valoda [..] un to nedrīkst kropļot ar dažādiem aizguvumiem vai barbarismiem: šajā valodā taču ir ļoti plašs vārdu krājums, kurā iespējams atrast īstos vārdus mūsu domu un jūtu izteikšanai.

Sabīne Vovere,
Sakstagala J. Klīdzēja pamatskolas
9. klase

Dzimtā valoda ir mans ceļš, un tikai es pati esmu tā projektētāja, būvniece un remontētāja. Es varu izvēlēties, uz kurieni šis ceļš vedīs un kāds tas būs – izdangāts vai līdzens. [..]

Mūsdienās dažu stundu laikā ir iespējams nokļūt kādā tālā zemē. Tā ir cita vieta, un tur ir cita valoda. Kā gan cilvēks spēs atrast pareizo ceļu svešas valodas džungļos, ja viņš mēdz apmaldīties savā dzimtajā valodā? Šajā elektronizētajā laikmetā nemaz nav jābrauc uz citu valsti, lai pārliecinātos, cik lielā mērā mēs cienām savu un citas valodas. Ja internetā lasām kādu tekstu latviešu valodā un redzam, ka tur iespraucies arī kāds angļu un krievu vārds, tad tā ir necieņa gan pret latviešiem, gan cittautiešiem, kuriem taču arī rūp viņu dzimtā valoda un tās lietojuma tendences.

Veidosim katrs savu valodas ceļu tā, lai tas vienmēr ved uz mājām! Mīlēsim, kopsim un cienīsim latviešu valodu, jo nekur nav tik labi kā mājās!

Tīna Žmuida,
Gulbenes vidusskolas
11. klase

Valoda – domu apmaiņa;
Valoda – emociju izpausme;
Valoda – saziņas līdzeklis.
Valoda – unikāla
Kā katra personība.
Valoda – īpaša
Kā durvis uz kultūru un cilvēkiem.
Valoda – sarežģīta parādība.
Valoda – dzimtā,
Jau kopš bērnības pirmā,
Bet ne vienīgā manā mūžā.
Tai līdzās vēl simti,
Tūkstoši valodu mīt. [..]

Ar grūtībām, pielāgošanos un spītību,
Ar dzimtās valodas mīlestību
Mēs apgūstam citas valodas
Kā Pērļu zvejnieks,
Kas pērles rod. [..]

Edīte Bigāte,
Ilūkstes 1. vidusskolas
12. klase

***Sandris Rivčs**, Ciblas vidusskolas 5. klase*

Pasaulē kustība notiek nepārtraukti: kustas cilvēki, dzīvnieki, transportlīdzekļi, mākoņi, vēja dzenātās lapas, arī mūsu domas, sajūtas un vēlmes, par kurām stāstām cits citam, izmantojot valodu. Tātad arī valoda ir kustība, vārdu kustība. Nemitīgajā pasaules valodu dinamikā ir sava vieta un skanējums arī mūsu latviešu valodai. [..]

Būsim droši, nebaidīsimies mācīties un izzināt visu jauno, bet rūpēsimies un kopsim savu dzimto valodu, lai tai arī turpmāk būtu sava vieta un skanējums mūsu planētas valodu kustībā!

Kristiāna Ozola,
Ogres sākumskolas
6. klase

Teici, teici, valodiņa...
Ko tu teici, ko tu māci?
Manas tautas, manas zemes,
Mana vectēva un mammas,
Arī mana valodiņa.

Klausos jūras viļņu šalkās,
Dzirdu līvu senās balsis.
Klausos latgaliešu vārdos,
Liekas, mūzika skan ausīs.
Tā ir mana valodiņa. [..]

Teici, teici, valodiņa...
Tev ir bail, ka pazudīsi?
Nebēdājies, tevi kopšu,
Pāri citām augstāk celšu,
Jo tu mana valodiņa.

Elizabete Sitņikova,
Ogres sākumskolas
5. klase

Multikulturālisma akceptēšana ir viens no šķēršļiem pasaules skrējienā uz nākotni. Svarīgi ir saprast citus cilvēkus un nepazaudēt sevi. Saglabāt šo šauro robežu starp līdzāspastāvēšanu un saplūšanu neatkarīgām valstīm vienmēr ir ļoti svarīgi. Cilvēki un tautas ir tikai dalībnieki kādā netverami lielā spēlē, un neviens nezina, kurp metamkauliņš – liktenis – tos aizvedīs. [..]

Cik vērtīga ir valoda? Vispirms tā ir liela garīgā vērtība, bet valoda ir arī materiāla, taustāma. Laiku lokos tā dzīvo dažādās matērijās, sākot no petroglifiem alās, beidzot ar mūsdienu e-grāmatām. [..]

Valoda ir ceļš uz kopējo pasaules informatīvo lauku, virzība uz mūsu planētas izpēti un kultūru daudzveidības piesātinātu garīgo izaugsmi. Katra tauta kopj savu valodas mantojumu, bet, laikam ritot, saprotam, ka tas ir tikai smalks avotiņš lielajā okeānā. No valodas uz valodu latvietības gars aizpeld pasaulē, un pa tām pašām takām citu tautu radītais nāk pie mums. [..]

Mēs dzīvojam pasaulē, kura attīstās un mainās ātrāk, nekā spējam samirkšķināt acu plakstus, tāpēc mums tik svarīga ir informācija – precīza un neizmainīta, nepazaudēta tulkojumā, oriģinālvalodā skanoša. Ja gribam strādāt – jāprot valodas. Ja gribam ceļot – jāprot valodas. Ja gribam būt laimīgi, respektabli, intelektuāli un neatkarīgi – valodas ir jāprot.

Džūlija Rodenkirhena,
Iecavas vidusskolas 11. klase

Tik skaidri un tīri skan mana valoda.
Pa vārdam, pa pavedienam vien
Es tinu to kamolā.
Pa vārdam, pa pavedienam vien
Es to ieaužu saules pinumā.
Ņem manu kamolu!
Ritini to vaļā!
Pa vārdam, pa pavedienam vien
Ieaud sevi šai saules pinumā!
Pa vārdam, pa pavedienam vien
Tin to savā kamolā!

Artis Belauss,
Tukuma 2. vidusskolas
10. klase

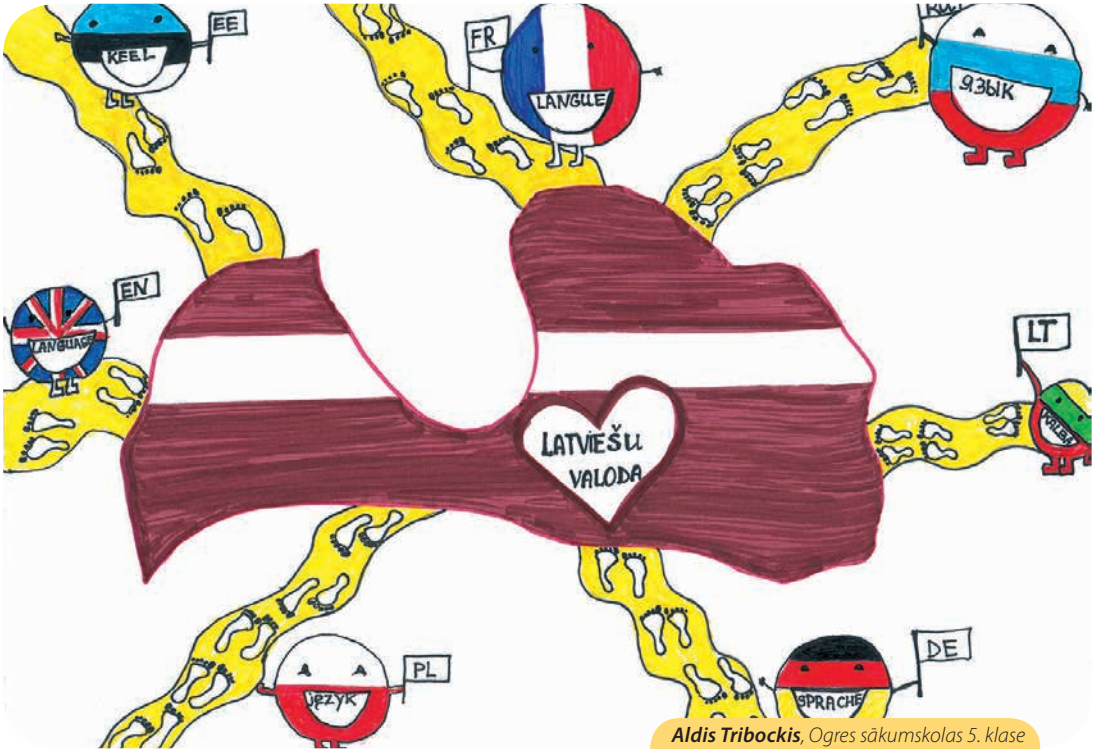

***Aldis Tribockis**, Ogres sākumskolas 5. klase*

Latvieši ir dažādi. Latvija arī. Bet vai mana? Es protu savu valodu, tātad šī valsts ir mana! Es ar to lepojos. Cik ļoti? Tā, ka laime un prieks dzirksteļo apkārt.

Vakar es kopā ar draugiem lasīju zilenes pie Lietuvas robežas. Kādas vēl mums, latviešiem, zilenes, ja leišiem ir *ģirtuokles!* Un vardes šeit lec ne tikai dīķī. Kāda sēļu sirmmāmiņa man deva šādu padomu – lai piens nesaskābtu, jāieliek tajā *vargle*. Par Sēliju man secinājums viens – valoda ir ļoti līdzīga lietuviskajām izloksnēm. Varbūt šeit labāk kaimiņu mēli prast? Vismaz problēmu vai pārpratumu nebūs.

Vasara skrien vēja spārniem (tik ātri, ka savā piezīmju grāmatiņā gandrīz neko neesmu paspējusi ierakstīt). Pašlaik esmu Latgalē. Saule cepina jau tā brūno muguru, bet siens *jākaš*. Varētu te palikt mūžīgi – miers, pilnīgi cita pasaule, kur skrienos ar *vuceniem* un sveicinu – *Vasals!* Taču nu jāmāj Latgalei ardievas un jāsaka – *Palicit vasali!* Ceļš uz *Rēzni* šķiet tik tāls, bet man padomā ir vēl viens ceļojums. [..]

Esmu Lībiešu krastā – *Līvõd rānda*. Atkal dzirdu neparastu valodu. Tā ir piederīga somugru, ne indoeiropiešu valodu kokam. Brīžiem šķiet, ka atrodos Igaunijā. Tikko par sevi pasmējos, kāda vēl kaimiņu zeme, ja tas ir tepat Latvijā – Kurzemē?! Tiešām neparasti. Tāpat kā Latgalē ceļš mani veda uz *Rēzni*, tā tagad jādodas uz pilsētu *Rīgõ* (uzrakstīju šo vārdu nominatīvā, jo to locīt vēl neesmu iemācījusies).

Cik ātri pagāja laiks! Es labprāt vēl klausītos un mācītos arī šo SAVU valodu. Pēc tam varētu apgūt igauņu, somu valodu un vēl, vēl, vēl... [..] Vārti uz krāšņo valodu pasauli plaši atvērti, tikai jāiet un jāsameklē, kas šoreiz būs mans dārgums un brīnums.

Uz redzēšanos!
Palicit vasali!
Ammõ jõvvõ!

Ilva Viļuma,
A. Upīša Skrīveru vidusskolas
10. klase

Ikvienā Latvijas novadā ir izveidojusies kāda savdabīga izloksne, un katrs latvietis uzskata, ka viņš runā pareizi. Es esmu latgaliete. Vakar mācību lekcijā Rīgā priekšā sēdošie puiši izteica dīvainu komentāru par mani un vēl dažām meitenēm. Gribat zināt, ko viņi sacīja? „Ak, latgalietes! Kāds akcents!" Sākumā es saskumu un iedomājos – ja nu tā būs visu dzīvi? Lai kur es ietu, dzirdēšu tikai – akcents, latgaliete. Zīmogs visam mūžam tāpēc vien, ka esmu dzimusi Zilo ezeru zemē. Šodien es jau miermīlīgi smaidu un varu pat priecāties par šo savdabīgo „zīmogu". Mums, latviešiem, ir viena valsts valoda, bet katrā nostūrī tā skan citādi. Iedomājieties optisko ilūziju – liels balts aplis, iekšā viens mazāks melns un atkal viens balts aplis, un tā vēl daudz jo daudz apļu. Galva reibst no šīs daudzveidības! Man piemīt latgaliešu identitāte, bet pasē rakstīts – latviete. Tātad esmu divkārt ieguvēja.

Mēs dzīvojam globālā pasaulē un vēlamies sazināties cits ar citu. [..] Manuprāt, pat dzīvnieki cenšas mums kaut ko pateikt. Mans kaķis dažreiz tā dīvaini bola acis, kad es ar viņu sarunājos. Visticamāk, viņš savā prātā nopeļ mani, varbūt pat brīnās vai uzskata par traku. Tomēr ir bijušas reizes, kad kaķis man atbild ar izsmeļošu: „Ņau!" Tad uzreiz viss ir skaidrs – viņš mani ir sapratis. Mēs spējam sazināties arī ar dzīvniekiem, ja vien tos mīlam.

Samanta Reine,
Viļānu vidusskolas
10. klase

***Jūlija Pilinoviča**, Tabores pamatskolas 7. klase*

Vai tu zini, cik Latvijā ir iedzīvotāju? Tikai divi miljoni! Mēs dzīvojam kā skudriņas vienā skudru pūznī, bet mums ir sava valoda. Tā ir savdabīga ar savām jocīgajām garuma un mīkstinājuma zīmēm, dažādiem locījumiem un dialektiem. Ventiņu īsie, aprautie un latgaliešu sulīgie, brīžam pavisam nesaprotamie vārdi – tie ir tik interesanti! Saliekot šos vārdus teikumos, veidojas puzle, un kļūst vēl interesantāk! [..]

Vasarā daudzi no mums dodas uz starptautiskām nometnēm un ārzemju ceļojumos. Vai zini, kāpēc? Lai iegūtu jaunus draugus, lai redzētu plašo pasauli, lai atpūstos. Arī es vasarā biju Sicīlijā un sadraudzējos ar kādu itāļu meiteni. Mēs sarunājāmies angliski, taču viena otrai iemācījām arī dažus vārdus katra savā dzimtajā valodā. Tas bija aizraujoši, un es lepojos ar savu valodu.

Evelīna Jēkabsone,
sākumskolas „Taurenītis"
6. klase

Kādam *Alma* ir tikai kaimiņu tante, bet spāņiem šā vārda nozīme saistās ar dvēseli, šo brīnišķīgo kāda augstāka spēka dāvanu cilvēkiem, bez kuras mūsu dzīve būtu garlaicīga un bez piepildījuma izjūtas. [..]

Savukārt latviešu valodas vārds *aita* var pārvērsties par brīnišķīgu igauņu meitenes vārdu Aita, bet igauņu sievietes vārds *Virve* latviešu valodas runātājam asociējas ar saiti, kas izmantojama, lai kaut ko sasietu vai piesietu (piemēram, aitu).

Šī pasaule ir tik neparasta, atliek tikai atvērt acis un ausis un noticēt, ka arī mēs to veidojam ar savu runu un rakstīto tekstu, ar vārdiem, kurus dodam mūsu bērniem vai mājdzīvniekiem. Prātā nāk Zentas Mauriņas atziņa: „Cik daudz valodu tu zini, tik daudz mūžu tu nodzīvo." Sāksim ar savas dzimtās valodas apgūšanu un iepazīšanu!

Olga Špoka,
Biķernieku pamatskolas
9. klase

Es uzskatu, ka valodas ir krāsainas un katras valodas krāsu nosaka tās skanējums. [..] Angļu valoda man asociējas ar zilu, bet ķīniešu valoda – ar sarkanu krāsu. Tas tāpēc, ka angļu valoda skan plūstoši kā jūra, bet ķīniešu valoda ir dzirkstoša kā uguns. Protams, krāsa ir saistīta arī ar valodas vārdu krājuma kuplumu.

Dzeja ar savu ritmu, atskaņām un īpaši izmeklētiem vārdiem sevišķi spilgti izpauž katras valodas savdabīgo krāsainību, tāpēc tās sacerēšanai ir vajadzīga bagāta un daudzveidīga toņu palete.

Kristija Čipena,
Iecavas vidusskolas
10. klase

Īrais negals ar tām krāsām! Tā vien šķiet, ka Raibais Rudens to tikai dara, kā nemazgātas otas mērc krāsu bundžiņā un ļauj tām blēņoties. Paskat tik!

Tālā pļavā dzērves vingrina savus pelēkos spārnus, baltajos bērza zaros šalc dzeltenas lapas kā augstdzimušas dāmas zīda tērpos. Tikai apses lapas grab un čab kā kannas ratos, kad ritenis trāpa ceļa grambā. Bālas vēlziedes sejiņas pazūd zāles zaļumā, bet košās dālijas ceļ savus ziedus augstu gaisā. Sārtojas sērmūkšļu augļi, bārbeles un sarkankrūtīša krūtaža. Oranžas ogas ogojas ogulājā, un ķirbis, izgāzis vēderu, saulītē zviln. Pasaule ir tik krāšņa! [..]

Violeti miķelīši atceras siltās, zilās vasaras naktis. Tagad tās būs tumšas un vēsas, līdz nāks Baltā Sieva un ar savu stindzinošo elpu apņems visu zemi. Atkal turpināsies laika ritums, kā tas bija pirms mums un kā būs pēc mums...

Līdzīgi kā Raibais Rudens, arī Valodu Burvis visu jauc kopā... Globalizācija, lokalizācija, *-ismi* un *-ācijas* blakus mūsu mīļajiem vārdiem – *šūpļa dziesma, mūžība, senatne, daiļums, sirds, dvēsele, brīve...*

Kad paskatāmies uz Valodu Burvja veikumu, izrādās – nav nemaz tik slikti. Ja nebūtu pārmaiņu valodā, kā arī radošo personību – Kronvalda, Barona, Raiņa, Aspazijas, Plūdoņa, Virzas un daudzu citu Valodas Burvju –, mēs aizvien vēl runātu kā sendienās... Skaisti jau bija, bet mūsdienu dzīves ritmā tas būtu kā no citas operas.

Irīna Spiridonova,
Biķernieku pamatskolas
9. klase

Latvija ir maza valsts, toties bezgalīgi skaista. Tā mūs iepriecina ne tikai ar mežiem, ezeriem, upēm un pļavām, bet arī ar savu valodu. [..]

Tieši Dziesmu svētkos vislabāk ir izjūtams latviešu valodas savdabīgais skanīgums. Ļoti daudz ārzemnieku brauc uz mūsu valsti, lai piedalītos šajos svētkos, izjustu to saviļņojošo gaisotni, klausītos skaistās dziesmas un, protams, lai dzirdētu latviešu valodu. Ir aizkustinoši redzēt, kā cittautieši dzied līdzi kopkorim. [..]

Agnese Anna Siliņa,
Limbažu 3. vidusskolas
6. klase

Es runāju. Es jau runāju! Skaņas, zilbes, pirmais teikums! Kāri tveru ikvienu nejauši sadzirdēto vārdu un katru skaņu. Es to izbaudu, ierauju sevī. Kāds plašums, neizmērojama brīvība, spēks! Savāds karstums dedzina aukslējas. Visas manas bērnišķā naivuma cauraustās domas nu veras vaļā. Sīc. Rūc. Ūjina. Elso. Švīkst. Kā lai aptur tik ilgi slēpto liesmu? Vai nepateikšu par daudz? Gulēt? Vēl ne. Ir vēl jāpaspēj pateikties saulei un izkliegt savas dziļumā slēptās ilgas. Vēl ir jārunā, lai vējš to visu aiznes pārlieku rāmajām debesīm,

lai Dieviņš sadzird meža balsis, lai mana elpa atbrīvojas no nepateiktā.

Es esmu priecīga par iespēju runāt un izteikties, bet dvēselē tomēr kaut kas smeldz. Varbūt tā ir apjausma, ka dažkārt arī jāklusē? Vēl tik daudz kas jāiepazīst, jāizzina un jāpieredz. Tomēr jau tagad saprotu, ka valoda būs manas dzīves vadmotīvs. Bez tās es nevaru. Latviešu valodas mierinošais valdzinājums ir ieplūdis manās plaušās, tas slīd pa rokām, kājām, pirkstu galiem. Mans vārds... Tas izskan kā pasakaina sapņu melodija. [..]

Solis. Nokrikšķ ledains zars. Ar klusu nopūtu kāds izdveš mazus elpas mākonīšus. Siltums liegi izlīst pār pēdējo rudens lapu blāvajām dzīslām. Kaut kas vienojošs. Tuvs. Pazīstams. Zūd nozīme vietai un laikam. Valoda kā sargājoša māte cieši tur manu roku ceļā no šodienas uz rītdienu.

Ieva Lukaža,
Kalvenes pamatskolas
9. klase

„Kas es esmu? Vecs, cilvēku sagrauts mūris vai skaista pilsēta, kuru ceļ katra paaudze, izmantojot savus dārgakmeņus?" [..]

Valoda ir mūsu sirdsapziņa, mūsu mentalitāte, iedvesma. Tā ir spēcīgāka par ūdeni un uguni, jo spēj hipnotizēt un ietekmēt ļaužu masas. Vai valoda ir ļaunatminīga? Protams, ja to nodod.

„Ja mīlēsi un cienīsi mani, Tavas veiksmes recepte ir gandrīz gatava – vajag tikai vēl pievienot gudrības un attapības šķipsnu. Ja nodosi mani, nodosi arī savu dvēseli. Tad Tev dzīvē nebūs laimes un Tu nebūsi patiess, pilnvērtīgs cilvēks. Vajag mācīties valodas un iepazīt dažādu tautu kultūru, bet nodot mani un izvēlēties citu – to gan nē! Patiesa mīlestība pret Tēvzemi taču nav iedomājama bez cieņas pret savu valodu."

Alīna Abramčika,
Jelgavas 6. vidusskolas
12. klase

Valoda nav tikai sazināšanās līdzeklis, tā ir garīga vērtība. Tieši valoda mums stāsta par dzimteni, tās pagātni un visu to, ar ko ikviens latvietis var lepoties, – par rakstu zīmēm, tautasdziesmām, mūzikas grupām, kas atklāti pauž savu patriotisko nostāju, kultūras pieminekļiem, Dziesmu un deju svētkiem, mūsu sarkanbaltsarkano karogu un personībām, kuras nes pasaulē Latvijas vārdu. [..]

Cilvēks, kas saprot savas dzimtās valodas un kultūras nozīmību, ar cieņu izturēsies arī pret citu tautu garīgajām vērtībām. Ir svarīgi apgūt svešvalodas, lai varētu ceļot un pastāstīt cittautiešiem par mūsu valsti. Valodu prasme ir veids, kā komunicēt ar citiem cilvēkiem un izrādīt viņiem cieņu.

Līva Volberga,
Tukuma 2. vidusskolas
10. klase

***Agate Roze**, Ogres sākumskolas 5. klase*

Uzlido putni, ceļā aicinot mani. [..]
Izzūd ēnas, atkāpjas tumsa,
Balti stari iespīd gudrības pūrā.
Manas debesis ir aizsniedzamas
Domu alkstošos horizontos.
Dzimst prātā izlolotie vārdi.
No tiem uzzied burtu puķes.
Sirds redzīgums pēkšņi iestājies
Saskaņas daudzbalsīgajā ķēdē. [..]

Lidojuma trajektorijas cieši blakus.
Tas ir alfabēts, – pārliecinoši saku.
Trīsdesmit trīs tie droši lido
Ceļā uz cilvēku prāta horizontiem.

Daniela Dafne Hāne,
Rencēnu pamatskolas
7. klase

[..] Vairāku gadu garumā
Veidoju savu valodu molbertu
Ar dažādu eksotisku
Krāsu salikumu –
Ido, volapiks, interlingva, latīņu
Un baznīcslāvu,
Vēl arī urdu, gudžaratu un zulu...

Tās jau no tāluma mirdz!
Bet viena tomēr izceļas visvairāk.
Tā ir mana dzimtā valoda,
Pati galvenā krāsa!

Ritvars Makarovs,
Ogres tehnikuma
12. klase

Burtu pa burtam,
Zil-bi pa zil-bei
Tiek salikts vārds.

Tas jau
Atkarīgs no tā, kāds kuram prāts –
Rātns vai bēdu mākts.

Vārdu pa vārdam
Tiek sacerēts stāsts.

No bezgalīgām zilbēm
Un domām
Par pagātni,
Nākotni
Un tagadni
Veidojas mūsu valoda.

Tāda īpaša –
Personīgi izdzīvota.
Sirdsdegsmē izlolota –
Kādas nav it nevienam citam.

Skaista un bagāta
Tā apbur visus,
Saved kopā,
Vieno mūs...

Un māca mīlēt
Gan sevi,
Gan citus.

Ieva Brenčeva,
A. Upīša Skrīveru vidusskolas
10. klase

Nes savu valodu kā zeltu
Un glabā tā,
Kā māte sargā bērna elpu.

Lai kur tu ej, to līdzi nes,
Lai visi dzird, kas esam mēs.

Nekad to nenodod un vienmēr mīli,
Jo, tikai mīlot valodu, mēs esam brīvi.

Gunta Maijere,
Krāslavas Valsts ģimnāzijas
11. klase

Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā mūsu valsts iedzīvotājiem pavērusies lielāka iespēja ceļot, strādāt un mācīties citās valstīs, taču ir radusies nepieciešamība intensīvi apgūt citu tautu valodas. [..]

Manuprāt, īsts latvietis savu valodu ciena un godā arī ārpus dzimtenes. Piemēram, mana krusttēva sešgadīgais dēls, kurš dzimis un audzis Anglijā, runā ne tikai šīs valsts valodā, bet arī latviski. Lai arī kur šis bērns dzīvos, latviešu valoda būs viņa saikne ar vecāku dzimto zemi Latviju. [..]

Es uzskatu, ka latviešu valoda ir ļoti skaista. Prast šo valodu ir liels ieguvums, jo tā spēj atklāt mūsu tautas dvēseli. Kā var mācīties citu valodu? Protot savu valodu, cienot, mīlot un godājot to.

Dinija Feldmane,
Grobiņas ģimnāzijas
11. klase

Tava valoda –
Latviešu valoda,
Dzimtā valoda.
Sveši vārdi,
Svešas frāzes,
Sveša izruna –
Tā ir tava
Svešvaloda.

Mācies svešvalodu
Savam priekam,
Savām zināšanām.
Runā svešvalodā,
Lai tev būtu
Daudz draugu,
Lai tu gūtu
Zinības jaunas.

Raksti svešvalodā,
Runā svešvalodā,
Dziedi svešvalodā,
Bet atceries –
Tava dzimtā valoda ir
Latviešu valoda!

Daniela Laumane,
Drabešu internātpamatskolas
9. klase

Skaistākie vārdi, ko saku savai Dzimtenei, ir: *Latvija, tauta* un *valoda*. Svētākie vārdi: *himna, karogs* un *ģerbonis*. Izjustākie vārdi: *sirds, prāts* un *zināšanas*. Ar šiem latviskajiem vārdiem ir sācies mans gājums pasaulē. [..]

Kad biju maza, man likās, ka burti ir sadevušies rokās, lai veidotu vārdus un teikumus. Vārdu virknes uzvilka

krāsainus mētelīšus, un es ceļoju kopā ar tiem pasakās vai piedzīvojumu stāstos. Tagad man palīdz skolēnu vecumam piemērotas grāmatas, jo lasot prāts sasilda dvēseli un rosina uzrakstīt savus vārdus par izjusto un redzēto. Es rakstu dzejoļus. Kad manos domu apvāršņos ir sakrājušies dzimtās valodas, kā arī krievu un angļu valodas vārdi, tie reizēm kā zibens uzplaiksnījums trāpa mammai, tētim, vecmammai, skolotājiem vai klasesbiedriem. Es saku labus vārdus, sliktos arī zinu, bet ar tiem nemētājos. Piesārņot valodu nav nekāda māka, tā ir jāciena un jākopj.

Evelīna Balode,
Rencēnu pamatskolas
6. klase

Mīlestība, māksla, mūzika arī ir valodas, turklāt tādas, kas apvieno visus. Kad mīlam, mums nevajag sarunāties, nav vajadzības visas emocijas un vēlmes izteikt vārdos, jo ikviens skatiens un kustība ir vārds bez skaņas, kas pasaka, ko mēs jūtam un gribam. Mīlestība ir milzīgs spēks, gaismas, saules un skaistuma piepildīts, tā ir dzīvība, kas raisa pirmos trauslos vārdus.

Līdzīgā veidā ar mums runā māksla. Iztēlosimies gleznu, kurā attēlots saullēkts. Gaiši stari lauždebesis, mazas rasas lāsītes mirguļo zāles stiebros, bet pašā vidū tīra, balta gaisma, kas ietver sevī visas pasaules krāsas. Mākslinieks ir notvēris un attēlojis šajā brīnumā kādu daļiņu savas dvēseles un pasaules skaistuma, dodot iespēju arī mums sajust un atklāt sev ko jaunu. Kāpēc mazi bērni, kuri vēl nemāk runāt, labprāt zīmē? Viņi grib mums kaut ko pastāstīt un parādīt. Arī krāsas aicina uz sarunu. Tieši tāpat ir ar mūziku. Lai vai kādu dziesmu mēs izpildītu, lai kādu simfoniju spēlētu, visur ir daļiņa no mums un apkārtējās pasaules. Jebkura skaņa liek klausītājam kaut ko just – prieku, laimi, skumjas vai bēdas. Saliekot tās visas kopā, rodas mūzika. [..]

Runāsim mīlestības, mākslas un mūzikas valodā!

Ildze Jurkovska,
Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas
1. kurss

Esmu dzimusi Amerikā, un mani vecāki arī, bet vecvecāku dzimtene ir Latvija. Es runāju gan latviešu, gan angļu valodā. Latviešu valoda man ir kā atslēga, kas atver durvis uz citu pasauli un padara dzīvi bagātāku. [..]

Vasaras beigās es braukšu uz Latviju. Tā būs mana pirmā ierašanās šajā zemē, un es zinu – tur būs burvīgi, jo es varēšu runāt, lasīt, rakstīt, dziedāt un vissvarīgākais – dzīvot latviešu valodā. Es būšu kopā ar latviešiem un jutīšu, ka esmu viena no viņiem.

Sintra Rumpētere,
Ņujorkas Latviešu
evaņģēliski luteriskās draudzes
Ņūdžersijas Latviešu pamatskolas
8. klase

***Estere Zaķīte**, levas mākslas studija (6 gadi)*

Es rakstu dzeju krievu valodā, jo tā ir mana dzimtā valoda, ko esmu apguvusi jau bērnībā. Man ļoti patīk tās savdabīgais skanējums. [..] Manuprāt, arī latviešu valoda ir bagāta un krāšņa. To ir apliecinājis jau Juris Alunāns krājumā „Dziesmiņas, latviešu valodai pārtulkotas" (1856). Viņš savā dzimtajā valodā atdzejoja Horācija, J. V. Gētes, F. Šillera, A. Puškina, M. Ļermontova, H. Heines u. c. pasaulē atzītu vārda mākslinieku darbus, cenzdamies pierādīt latviešu valodas daiļskanību un līdzvērtību citām Eiropas valodām. Šajā krājumā ir ievietots arī J. Alunāna oriģināldzejolis „Trioleta" jeb „Pavasara atnāciens". Kaut arī J. Alunāns ir atdzejojis tik daudzu autoru darbus, viņa dzejolis līdz šim vēl nav tulkots. Es pamēģināju to atdzejot krievu valodā.

Pavasara atnāciens

Voi atkal še, tu ziedu laiks?
Lūk, mežus, laukus grezno plaukums!
Lūk, visas malas pilda jaukums!
Voi atkal še, tu ziedu laiks?
Tā, tevim atnākot, man krūtīs
Gan mīlestības priekus sūtīs?
Voi atkal še, tu ziedu laiks?

Приход весны

Ты снова здесь, пора цветов?
Взгляни, как гордо лес украшен.
Взгляни, как радостно!
Никто уже не страшен.
Ты снова здесь, пора цветов?
С твоим приходом сущность вновь
Пронзит ли радость и любовь?
Ты снова здесь, пора цветов?

Jūlija Kasecka,
Daugavpils 15. vidusskolas 11. klase

Gandrīz vienlaikus ar angļu valodu es iemācījos arī latviešu valodu. Paps ar mani runāja angliski, bet mamma – latviski un angliski. Atceros, ka bērnībā pirms gulētiešanas mamma vispirms man nodziedāja „Aijā, žūžū, lāča bērni", bet pēc tam *„Twinkle, twinkle little star"*. Tagad viņa to vairs nedara, bet mēs katru vakaru latviski skaitām lūgšanu: „Nu es gribu gulēt iet..." [..]

Es ļoti gaidu braucienu „Sveika, Latvija". Tā būs pirmā reize, kad būšu starp cilvēkiem, kas runā tikai latviski. Ceļazīmes, reklāmas uz autobusiem, arī televīzijas raidījumi būs latviešu valodā! Tā vairs nebūs tikai manas ģimenes un latviešu draugu valoda, bet gan Latvijas valsts un tās iedzīvotāju valoda. Priecāšos ko tādu pieredzēt.

Amanda Bairone (Byron),
Ņujorkas Latviešu
evaņģēliski luteriskās draudzes
Ņūdžersijas Latviešu pamatskolas
8. klase

Manuprāt, ikviens Latvijas iedzīvotājs ir atbildīgs par to, lai mūsu valoda ar tās skaistajiem dialektiem un bagāto vārdu krājumu nepazustu starp citām pasaules valodām. [..] Kamēr šajā valstī būs cilvēki, kas uzskatīs dzimto valodu par lielu dārgumu, latviešu valoda dzīvos un attīstīsies. Diemžēl jauniešu vidū šādu cilvēku kļūst aizvien mazāk, tāpēc šo problēmu vajadzētu kaut kā risināt. Ir svarīgi lepoties ar savu piederību latviešu tautai ne tikai valsts svētkos, kad visi rotājam apģērbu ar sarkanbaltsarkanajām lentītēm, bet ik dienu, kopjot mūsu valodu un apzinoties tās vērtību.

Una Bezbaile,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
11. klase

Es uzskatu, ka svešvalodas ir jāmācās – tā mēs apliecinām cieņu pret citām tautām –, tomēr ir jārūpējas arī par savas dzimtās valodas saglabāšanu. Katram aizbraucējam no Latvijas vajadzētu apzināties, kādas sekas var būt, ja viņš savam bērnam nemācīs dzimto valodu un arī pats aizmirsīs to. [..] Latviešu tautasdziesmā ir sacīts:

„Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigādama?
Dziedāš' pate savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu."

Tikai tad, ja cienīsim, mīlēsim un sargāsim latviešu valodu, mūsu tautasdziesmas un dzeja skanēs arī pēc simts, divsimts gadiem un vēl ilgāk un, iespējams, daudzi svešzemju ļaudis vēlēsies apgūt šo grūto, bet tik brīnišķīgo valodu.

Valērija Krasovska,
Grobiņas ģimnāzijas
11. klase

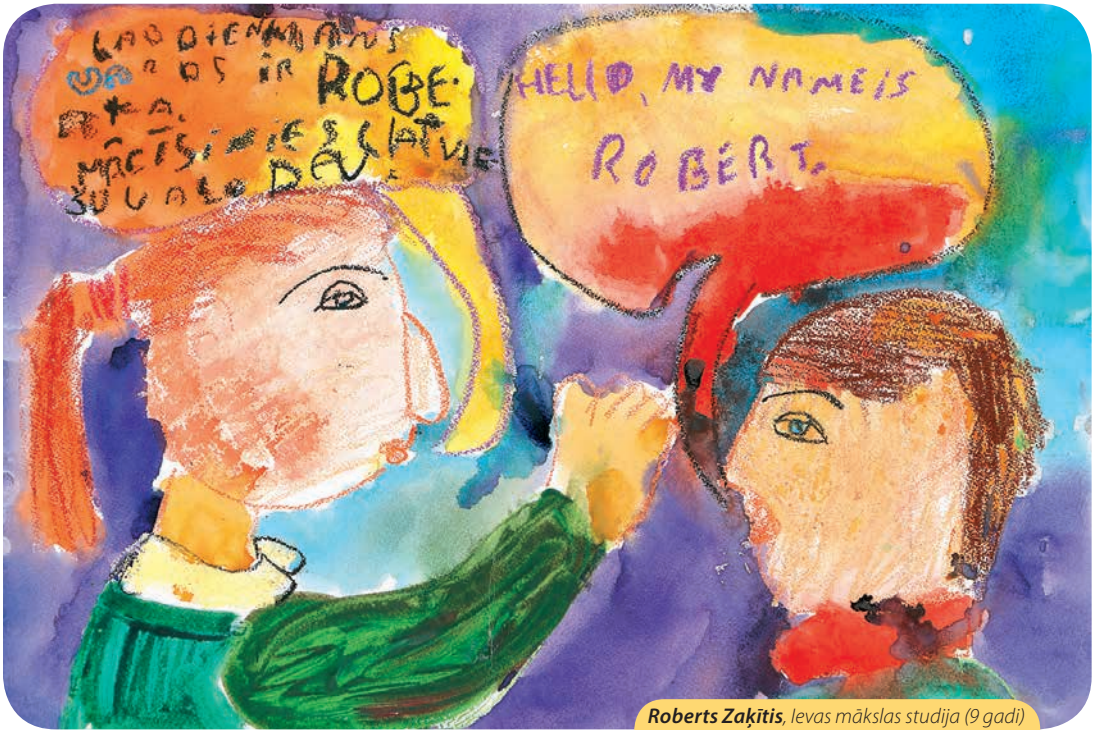

***Roberts Zaķītis**, levas mākslas studija (9 gadi)*

Labie vārdi vēl pavisam īsu mirklīti
Manās domās un sajūtās dzirkstīs,
Pirms ienāks tie tālīnie – svešie.
Vārdu pļava sāk ziedēt visapkārt,
Un es eju tajā ar sevi tikties un veldzi gūt.

Caur sirdi smeļu es vārdus savējos – īstos,
Piepildu domu apcirkņus,
Kuri pasauli līdzsvaro,
Lai ceļā uz zemēm tālām varu
Latvijas vārdu dažādās valodās nest.

Gudri par Dzimteni, vienīgo – savu,
Lielvārdes jostas šifru es raisīšu,
Tautasdziesmu vāceli dāvanā sniegšu
Un Baltijas jūras vēja valodā
Ar svešajiem sabalsošos.

Cerībā uz sirsnīgu sapratni
Latviskos vārdus droši teikšu,
Lai tie sametas kā dzērves kāšos,
Paceļas domu gaišajos apcirkņos
Un ielido pasaules plašajos apvāršņos.

Elīna Bombaka,
Rencēnu pamatskolas
8. klase

Mūsdienās dažāda veida informāciju ir iespējams atrast interneta vidē. Pārsvarā tā ir svešvalodās. Diemžēl arvien biežāk termini no citām valodām tiek tulkoti, kropļojot latviešu valodu, piemēram, mēs *nolādējam*, nevis *lejupielādējam* failus, interneta pārlūks bieži tiek saukts par *bauzeri* u. tml. [..]

Ierosinu augstskolu studentiem, t. i., topošajiem filoloģijas un datorzinātņu speciālistiem, kopīgi izstrādāt kaut vienu standartprogrammas tulkojumu pareizā latviešu valodā un sadarbībā ar datorprogrammu izplatītājiem ieviest šos uzlabojumus nākamajos programmu atjauninājumos. Tādējādi kaut nedaudz tiks novērsta kļūdainas latviešu valodas lietošana ikdienā.

Justīne Ozoliņa,
Jaunsilavas pamatskolas
9. klase

Dzimtā valoda man ir ielikta jau šūpulī. Mīļās mammas lasītās pasakas un dziedātās dziesmiņas bija pirmās skolotājas manas valodas apguvē. Maza būdama, visdrīzāk es nesapratu vārdu nozīmi, taču sajutu mammas mīļumu, viņas glāstus un silto smaidu. Kopīgā ābeces burtošana mums abām bija nozīmīgs notikums, un milzīgs bija gandarījums par katru manu saprasto burtu, zilbi, vārdu un visbeidzot – teikumu. Tā bija dzimtās valodas iepazīšana. [..] Protot savu valodu, mēs gūstam iespēju iemācīties arī citas valodas, ne tikai cilvēku, bet arī dzīvnieku un visas dzīvās dabas valodu.

Kā tas ir – saprast dzīvnieku valodu? Man dzīvē ir paveicies, jo es varu komunicēt ar pasaules majestātiskākajiem dzīvniekiem – zirgiem. Šī sazināšanās sākās tad, kad mūsu ģimenes saimei pievienojās dižciltīgais dzīvnieks vārdā Hasadans.

Atrodoties zirga tuvumā dienu no dienas, esmu sapratusi, ka valoda nav tikai vārdi. Tā ir arī acu skatiens, galvas mājiens un astes vēziens. Valoda ir kustība, jūtas un sirdspuksti. Es pazīstu sava zirga skarbo vai maigo acu skatienu, saprotu viņa galvas mājienu, astes vēzienu, ausu kustību, spēju sajust viņa noskaņojumu. Arī man nav Hasadanam gari un plaši jāstāsta vai jāskaidro, ka pašlaik esmu priecīga vai bēdīga. Viņš to jūt, redz un saprot. Zirgam nav svarīgi, kurā valodā es runāju. Hasadans mani saprot, jo viņš ir dzīvs un es esmu dzīva. [..]

Manuprāt, citu valodu var iemācīties tikai tad, ja pats cilvēks to vēlas darīt. Nezināmā iepazīšanas process pēc būtības ir ļoti vienkāršs. Tas notiek pakāpeniski, virzoties soli pa solim uz priekšu, uz augšu un dziļumā. Dzimtā valoda ir mūsu domāšana. Savukārt domāšana ir virzītājspēks, nepārtraukta attīstība un enerģija, kas rosina apgūt citas valodas.

Indra Amanda Bogdane,
Ogresgala pamatskolas
5. klase

***Kārlis Rudzītis**, Cēsu internātpamatskolas–rehabilitācijas centra 5. klase*

Katram cilvēkam ir dāvāta viņa mātes valoda un Visuma valoda. Mātes valodu bērns apgūst it kā nemanot, pateicoties ģimenes rūpēm par viņa attīstību un izaugsmi. Ar Visuma valodas iepazīšanu ir sarežģītāk: tā ne katram atklāj savas bagātības. Daži ļaudis pat nezina par šīs valodas esamību. [..]

Visuma vārdi glabājas cilvēka dvēseles dziļumos. Tie atnāk pie mums brīžos, kad gremdējamies pārdomās un ieklausāmies sevī. Šiem vārdiem ir liels spēks – tie var mainīt pasauli. Visuma valoda ir mīlestības valoda, un tai nav robežu.

Nikola Širokaja,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
12. klase

Latvijas iedzīvotāji runā dažādos dialektos un izloksnēs, atšķiras arī jauniešu un pieaugušo valoda. Kad sarunājos ar saviem vienaudžiem, es dažkārt lietoju arī neliterārus vārdus, piemēram, mēdzu sacīt: *nobastoju stundas*. Mana vecmāmiņa nezina, ko nozīmē vārds *nobastot*, arī es dažkārt nesaprotu kādu viņas pateikto frāzi.

Pārpratumi var rasties, arī sazinoties neverbāli. Katram žestam ir sava nozīme, taču dažādās valstīs tā var būt atšķirīga, piemēram, rādot pigu, mēs vēlamies sacīt: „Neko tu nedabūsi!", bet Brazīlijā tas ir veiksmes novēlējums. Manuprāt, katram vajadzētu iepazīt savu dzimto valodu un arī apgūt kādu svešvalodu, jo tā var paplašināt redzesloku, kā arī vairāk uzzināt par dažādām valstīm un citu tautu kultūrām. Mācoties valodas, mēs kļūstam ne tikai gudrāki, bet arī saprotošāki un iecietīgāki attiecībās ar cilvēkiem, kas runā šajās valodās.

Evita Stašāne,
Ilūkstes 1. vidusskolas
12. klase

Ir ļoti liela priekšrocība – zināt savu dzimto valodu un vēl kādu citu valodu. Tas palīdz iepazīt cilvēkus, uzzināt ko jaunu un galvenais – dod iespēju sazināties. Par citu valodu varam uzskatīt ne tikai svešvalodu, bet arī kādas zinātnes valodu, kas bērnībā mums ir bijusi sveša un ko esam apguvuši tikai vēlāk – skolas vai studiju gados. Kā piemēru varu minēt ķīmijas vai fizikas valodu. Katrai no tām ir savas grūtības pakāpes un īpatnības. Kas to lai zina, vai bez zinātnes valodām mums būtu kosmiskie centri, zinātņu akadēmijas un citas ļoti būtiskas lietas, kurām mūsu dzīvē ir tik liela nozīme. [..]

Ir svarīgi mācīties savu dzimto valodu un svešvalodas, jo tikai tā mēs pilnveidosim pasauli. Kas tad sākumā bija? Tukšums. Arī valoda no kaut kā ir radusies, un varbūt no valodas attīstīsies vēl kaut kas cits...

Annija Goldmane,
Iecavas vidusskolas
9. klase

Es nesaprotu, kādēļ cilvēki
Tik milzīgu uzsvaru liek, sakot:
„Mana valoda, tava valoda."
Mīļie, mazliet atslābstiet!

Jā, piekrītu tam, ko domājat, –
Valoda mums katram sava ir.
Taču nedomāju, kas tas ir galvenais,
Kas mūs vienu no otra šķir.

Mūs jau šķir daudz kas muļķīgāks:
Pārpratumi, raksturi, izvēles.
Valoda uz visu šo lietu fona
Šķiet kā mazs cukurgrauds uz mēles.

Tas, ko atskārtusi esmu es,
Izskan kā čuksts starp miglu un rasu.
Nav nozīmes,
Kurā valodā tu domā un runā,
Nav no svara, kāpēc es to prasu.

Saprasties tu un es, mēs spēsim
Lai vai kas, lai vai kā,
Tad, kad mūsu sirdsmūzikas taktsmēri
Eksistēs vienotā laiktelpā.

Karīna Aizsila,
Briseles 2. Eiropas skolas
10. klase

Galds. Svece. Mēs. Es izkrāvu viņai priekšā vārdus kā zīlniece savas taro kārtis. Viņa raudzījās uz to visu ar labsirdīgām govs acīm, bet skatiens bija pilnīgi tukšs, tajā nebija sapratnes. Pēc kāda laika es sāku skaisties, trīties un nervozi dauzīt ar pirkstiem pa galdu. Gaidas un nesaprašana sadūrās, mutuļodamas gaisā virs mums. Likās, ka viņas garās skropstas drīz sašķelsies no izbrīna. Es gaidīju, ka viņa kaut ko teiks. Varbūt paņems manus vārdus, pagrozīs tos, piekrītoši pamās ar galvu vai nievājoši novērsīsies un tādējādi modinās manī vēlmi pierādīt, parādīt, izgāzt vēl vairāk vārdu uz galda, izvilkt tos no sirds dziļumiem – asus, rupjus, trauslus, tikai man saprotamus, bet viņa klusēja, un tas mani pārsteidza un satrauca. Viņa skatījās uz maniem vārdiem, bet es skatījos uz viņu, mēģinādama apjaust, ko es ne tā esmu pateikusi un kas šajos vārdos varētu būt nesaprotams. Palūkojos uz galda virsmu un iekliedzos. Mani vārdi! Tie sažņaudzās, zaudēja formu un kļuva divreiz mazāki. Tur, uz galda, bija kaut kādi sarukuši žāvēti augļi. Pat sveces liesma, šķiet, nievājoši novērsās no tiem un drebēja no sašutuma. Es ne to, ne to gribēju teikt! Nezinādama, kur tverties no kauna, ātri novācu vārdus no galda, sažņaudzu tos dūrē un metos uz durvju pusi.

„Pagaidi!" mani kāds it kā satvēra aiz piedurknes. Uzliesmoja cerība. Varbūt?! Varbūt vismaz kaut ko viņa bija sadzirdējusi vai nojautusi. Es pagriezos. Uz mani skatījās labsirdīgas govs acis bez jebkādas sapratnes atblāzmas. Aizcirtās durvis, un es aizgāju.

Pagāja gads pēc mūsu tikšanās. Es ne ar vienu nerunāju. Bieži un ilgi aplūkoju vārdus, kas padarīja mani par muļķi un apsmieklu. Ne tāpēc, ka es būtu atbrīvojusies no kauna, bet tāpēc, ka citu vārdu man nav.

Aizvien biežāk man liekas, ka šie vārdi it kā noslēdza kādu posmu manā dzīvē. Varbūt mūsu sarunas laikā viņas acis nemaz nebija tik tukšas? Varbūt ne tikai es paliku nesaprasta un, vēlēdamās būt sirsnīga, izstūmu kaut ko svarīgu no mūsu mazās, bet kopīgās pasaulītes? Ko es nedzirdēju, un kas man bija jāsadzird? Ko es neļāvu viņai pateikt, un vai viņai vispār vajadzēja runāt? Manuprāt, tagad es zinu atbildi. Šodien došos pie viņas. Mēs iedegsim sveci un apsēdīsimies pie galda. Ceru, ka viņa gaida mani. Es nezvanīju un nebrīdināju par savu atnākšanu. Nē... nē, vairs nekādu vārdu! Es gribu parādīt viņai, ko esmu iemācījusies. Vēlos runāt viņai saprotamā valodā. Lai to apgūtu, man vispirms vajadzēja iemācīties klusēt.

Aleksandra Krivolapova,
Rīgas 34. vidusskolas
12. klase

Pārskīrstot I. Ziedoņa „Krāsainās pasakas", acis pārslīd „Baltās pasakas" pirmajām rindām: „Vakar uzkrita pirmais sniegs. Nu viss ir balts. Tik balts, ka nekā nevar atšķirt." Mazs cilvēciņš ar pirmo kliedzienu piesaka sevi šajā baltajā pasaulē. Mammas un tēta klusajās sarunās un pirmajā šūpuļdziesmā viņš sāk iepazīst savu dzimto valodu. Ar laiku bērna soļi kļūst platāki, acis raugās arvien tālāk un gribas aptvert, izjust un izbaudīt arī citas valodas, rodas vēlme ieklausīties un iemīlēties tajās.

Ir agrs rīts. Rīga mostas. Es braucu uz skolu. Pārpildītajā transportlīdzeklī dzirdu latviešu, krievu, vācu, norvēģu, somu, angļu un varbūt arī vēl kādu neatpazītu valodu. Vārdi lido kā tauriņi raibajā pļavā. Man tos gribas noķert, saprast un atcerēties, jo esmu atvērta visam jaunajam. Lai iepazītu mūsdienu pasauli un komfortabli justos arī svešumā, ir jāmācās valodas. Vai es to gribu? Vai es to varu? Jā!

Viktorija Rukšena,
Rīgas 34. vidusskolas
12. klase

Jau sen zināms fakts, ka valoda dod mums iespēju sarunāties, sarakstīties, dokumentēt notikumus, kā arī paust savas jūtas. Vai cilvēkam pietiek tikai ar vienas valodas prasmi? Vai svešvalodu apgūšana būtu uzskatāma par pienākumu? Atbildes uz šiem jautājumiem mēdz būt atšķirīgas.

Es uzskatu, ka svešvalodas ir obligāti jāapgūst, vismaz viena, piemēram, tik ļoti populārā angļu valoda. Dzimtajai valodai ir liela nozīme kā kultūras vērtībai, patriotisma simbolam un piederības zīmei, taču citu valodu prasme ir kā logs uz pasauli, iespēja to ieraudzīt un iepazīt daudz labāk. Protams, neviens cilvēks nespēj iemācīties visas valodas, taču nevēlēšanās tās apgūt nav kas tāds, ar ko vajadzētu lepoties.

Lauma Rūta Grīnberga,
Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas
1. kurss

***Laura Lagzdiņa**, Ziemeļvalstu ģimnāzijas 3. klase*

Pasaule ir kļuvusi tik maza. Robežas ir atvērtas. Cilvēks ir izgudrojis veidus, kā samazināt attālumus. Mēs ceļojam, iepazīstam pasaules valstis un kultūras. Internets ir kļuvis par saziņas un noderīgas informācijas avotu ikvienam no mums, tomēr ir kāds šķērslis, kas vēl nav pārvarēts, – valoda. Kad satiekas dažādās valodās runājoši cilvēki, veidojas žogs, kuram ir grūti tikt pāri. Varbūt tomēr mums tas izdosies?

Vitālijs Vorobjevs,
Jelgavas 6. vidusskolas
12. klase

Citāta „Kā var mācīties citu valodu? Protot savu valodu" autors, slavenais latviešu sabiedriskais darbinieks un dzejnieks Jānis Peters saka „citu valodu", nevis svešvalodu, tādā veidā uzsverot, ka cilvēki, kas runā citās valodās, nav mums sveši, bet ir citādi. Mēs apgūstam svešvalodas, lai iepazītu citus cilvēkus un varētu ar viņiem sazināties.

Marks Mikulāns,
Ogres sākumskolas
5. klase

Latvija
Ir mana sirds,
Mana māja un
Mana pils.

Upes, ezeri, meži un lauki,
Dabas skati apkārt tik jauki!
Vasaras zaļas un baltas ziemas,
Gaišas un priekpilnas bērnības dienas.

Man latviešu valoda šūpulī likta,
Bet apgūt es cenšos vēl valodas citas.
Un daru to cītīgi, čakli, bez mitas,
Lai teiktu, cik jauki te – manā zemē! [..]

Nikija Paula Šuriņa,
Rīgas 85. vidusskolas
5. klase

XXI gadsimtā cilvēkam ir jāzina ne tikai sava dzimtā valoda, bet arī vismaz viena svešvaloda. Es esmu pārliecināta, ka tieši valodu prasme padara mūs bagātākus, palīdz atrast darbu, sazināties ar citiem cilvēkiem un dod iespēju labāk saprast viņu uzskatus, intereses un vērtības.

Mācoties svešvalodas, mēs vairāk uzzinām par citām valstīm, gūto informāciju salīdzinām ar savas zemes kultūru, tradīcijām un valodas īpatnībām un izjūtam lielāku atbildību par savas tautas garīgo vērtību saglabāšanu.

Kristīne Romanovska,
Rīgas 72. vidusskolas
11. klase

Šobrīd vakara pustumsā
Es rakstu dzeju dzimtajā valodā.
Tur, citā pasaules malā,
Dievs vien zina, kurā galā,
Kāds cits cilvēks mīt.

Viņš arī raksta dzeju pustumsā
Un savā dzimtajā valodā.
Cik skaisti būtu viņu satikt...
Vai mana valoda viņam varētu patikt?

Atbilde ir tikai viena:
„Valoda – tā nav siena,
Mācies to un zini,
Lai prātam nav jāsaka – mini!"

Līga Trinska,
Ogres tehnikuma
10. klase

Ārsts, pārdevējs, konsultants... Es varētu šo uzskaitījumu turpināt bezgalīgi, bet nav jēgas – visiem tāpat ir skaidrs, ka vairākas valodas ir vajadzīgas ikvienā profesijā. Ārstam ir jāzina latīņu valoda, lai varētu izrakstīt zāļu receptes, pārdevējam jāprot vairākas valodas, lai sarunātos ar pircējiem, arī rakstniekam nepietiek tikai ar dzimto valodu vien. Ja kāds lasītājs no citas valsts vēlēsies ar viņu diskutēt par literāro darbu, sarunā vajadzēs kādu starpniekvalodu. Redziet, bez valodu zināšanām nevar! Ir lieliski, ka proti savu valodu, bet ir bezcenas vērta arī vēl citu valodu prasme.

Liāna Ņikiforova,
Iecavas vidusskolas
9. klase

Vei Dai *(Wei Dai), Ziemeļvalstu ģimnāzijas 3. klase*

Mēs dzīvojam valodu pasaulē. Katrai valodai ir savs skanējums, noskaņa, raksturs un liktenis. Ikviena ir svarīga.

Savu dzimto valodu es nedrīkstu zaudēt un piesārņot ar svešiem vārdiem, jo tā, tāpat kā māmiņa, man ir tikai viena. Latviešu valodā es domāju, klausos, runāju, lasu un sazinos ar draugiem. Es ļoti lepojos ar šo seno un bagāto valodu, kurā ir sacerētas mūsu tautasdziesmas, mīklas un pasakas. [..]

Kopā ar vecākiem esmu dzīvojusi divos kontinentos, kur varēju iepazīt dažādas kultūras. Man šķiet, ka katra valoda, ko zinām, padara mūs bagātākus, dod iespēju sazināties ar citu tautību cilvēkiem, iegūt jaunus draugus, pastāstīt par savu valsti, kā arī izteikt visdažādākās domas un jūtas.

Esmu sapratusi, ka valodas ir bagātība. Jo vairāk valodu kāds zina, jo bagātāks viņš ir un viņam dzīvē ir daudz iespēju.

Karlīna Jansone,
Briseles 2. Eiropas skola
(9 gadi)

Latvija ir mana dzimtene. Tā ir maza, bet man bezgala mīļa valsts. Es šeit dzīvoju, bradāju pa Baltijas jūru, elpoju tīru gaisu, lepojos ar bagāto latviešu folkloru, mūsu talantīgajiem sportistiem un māksliniekiem, ar Latgali – Zilo ezeru zemi un Gaiziņu – augstāko pakalnu Baltijā. Mans vislielākais dārgums ir latviešu valoda, [..] jo tajā es sarunājos ar visiem saviem mīļajiem cilvēkiem – mammu, tēti, vecvecākiem un draugiem. XXI gadsimtā tomēr nav iespējams dzīvot, nezinot kādu no svešvalodām. Gribam to vai ne, mums, latviešiem, jāvērš skats tālāk par savu degungalu, jāapceļo pasaule, jāierauga, kas tur notiek, [..] un jāparāda citām tautām, ko spējam paveikt jebkurā jomā.

Samanta Ozola,
Taurupes pamatskolas
6. klase

Es esmu krieviete, bet dzīvoju Latvijā un apgūstu šīs valsts valodu. Zinu, ka latviešu valodu var mācīties mūžīgi, jo katru dienu tajā ir iespējams atklāt ko jaunu: ieraudzīt līdz šim nepamanītas nianses vārdu nozīmēs, priecāties par neparastiem epitetiem un salīdzinājumiem, ieklausīties teikumu savdabīgajā skanējumā. [..]

Cilvēki apgalvo, ka mācās valodas, lai ceļotu, studētu un varētu sarunāties ar ārzemniekiem. Es domāju, ka, apgūstot kādu svešvalodu, mēs izrādām cieņu šajā valodā runājošajiem ļaudīm. Tomēr nevar cienīt citu, ja necieni pats sevi, tāpat nevar iemācīties vēl kādu valodu, ja neproti savējo.

Ilga Ļapere,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
6. klase

***Miks Adrievs Vītoliņš**, Ziemeļvalstu ģimnāzijas 4. klase*

Ko nozīmē prast un mācīties valodas? Manuprāt, prast nozīmē kaut ko ļoti labi zināt, bet mācīties – uzzināt kaut ko jaunu. [..] Galvenais valodu apguvē ir redzēt mācīšanās mērķi. Vai man ir vajadzīgas citas valodas? Es domāju, ka ir, jo tās dod iespēju ceļot uz citām valstīm un sazināties ar cilvēkiem, kurus vēlos iepazīt. Ja protu valodas, varu arī iegūt daudz vairāk informācijas internetā un grāmatās. [..]

Es mācos divas svešvalodas – angļu un krievu valodu. Cenšos izturēties pret tām tā, kā es gribu, lai citu tautību cilvēki izturētos pret manu dzimto valodu, – ar cieņu. [..] Lai pasaulē saglabājas valodu daudzveidība un lai mums visiem būtu, ar ko lepoties!

Karīna Bunere,
Iecavas vidusskolas
8. klase

Teikā par Bābeles torni sacīts, ka visi cilvēki kādreiz esot runājuši vienā valodā. Mūsdienās valodu ir atliku likām un vairums cilvēku Eiropā prot vismaz divas valodas – savu dzimto un vēl kādu citu valodu. [..]

Esmu novērojusi, cik ātri svešvalodas aizmirstas, ja tās ikdienā netiek lietotas. Ar laiku gramatikas likumi, vārdu krājums un visas svarīgās zināšanas kaut kur pazūd. Prātā paliek tikai dūmakains vārda veidols, bet tā nozīme ir nogrimusi kaut kur zemapziņas dziļumos. [..]

Manuprāt, cilvēks labi un pamatīgi var apgūt ne vairāk kā trīs valodas. Kad sākam mācīties kādu valodu, nākas iegaumēt ļoti daudz informācijas, bet mūsu smadzenēs tāpat kā zibatmiņā vai datora cietajā diskā ir tikai nosacīti daudz vietas. Ja vēlamies tur ievietot jaunu informāciju, kaut ko no iepriekš zināmā vajag izdzēst, bet, iespējams, vecie faili ir tikpat svarīgi kā jaunie...

Anna Ulmane,
Briseles 2. Eiropas skolas
11. klase

Ja es būtu putnēns mazs,
Tad ar savu valodiņu
Puspasaules aplidotu,
Citiem viņu iemācītu.
Dziedātu, kā Latvijā [..]
Upes čalodamas steidz,
Kā bērni savu zemi sveic,
Kā kalnā meitas pušķojas
Un ezers lejā viļņojas,
Kā mūsu jūra putojas
Un dzintars krastā skalojas. [..]
Es trauktu vēl un vēl uz priekšu
Un grābtu citas valodas ar riekšu.

Laura Greiškāne,
Maltas vidusskolas
6. klase

Kā var mācīties citu valodu,
Ja latviešu valodā bērzi šalc,
Ja upes un ezeri, meži,
Kas apkārt, –
Viss ir tavs un valodā tavā?

Kā var mācīties citu valodu, [..]
Ja pagalmā bērzu un putnu balsis
Kā koris latvisku dziesmu dzied?
Kā var mācīties citu valodu,
Ja latviski runā gan tēvs, gan māte,
Gan vecvecvecvecāmāte?

Egija Jurševica,
Ogres sākumskolas
5. klase

Jau kopš bērnības mēs saskaramies ar savu dzimto valodu. Tajā ar mums runā vecāki, draugi un tuvākie cilvēki. Šo valodu apgūt nav grūti, jo tā ir mūsu dzīves neatņemama sastāvdaļa. Bet kā iemācīties kādu citu valodu?

To izdarīt nav tik viegli, kā sākumā liekas. Vajadzīga ne tikai vēlme, bet arī īpašs dvēseles stāvoklis, kad cilvēks ir gatavs uzzināt un apgūt ko jaunu. Ļoti svarīgi ir iepazīt cilvēkus, kuri runā valodā, ko vēlamies iemācīties, noskaidrot viņu tradīcijas, dzīvesveida, vēstures un kultūras savdabību. Tikai tā atklāsies šīs, pagaidām vēl svešās valodas būtība, un mēs varēsim to salīdzināt ar savu dzimto valodu.

Aleksandra Fesjuka,
Rīgas 34. vidusskolas
11. klase

Piektdiena
Mājās

Ir iesācies kārtējās darbdienas rīts. Dzirdu rosību virtuvē. Kas tas par šausmīgu troksni? Modinātājs. Tas troksnis katru rītu manī izraisa nepatīkamas sajūtas, bet ir jāceļas!

Eju uz viesistabu, kur tēvs skatās rīta ziņu raidījumu. Tas ir krievu valodā. Ēdu brokastis un darbojos ar savu telefonu, taču viss, ko es dzirdu skanam televizorā, paliek manā atmiņā.

Skolā

Matemātikas stunda. Es jau esmu izpildījis visus uzdevumus, tāpēc, nevienu netraucējot, klausos austiņās mūziku, tajā skaitā arī dziesmas krievu valodā. Īpaši nedomāju, vai un kā šī nodarbe papildina manu krievu valodas vārdu krājumu.

Nākamā stunda – krievu valoda. Ir dienas, kad gribas visu vienkārši ignorēt, taču ne šodien. Gatavojos pirmdienas ieskaitei. Protams, ir slinkums, bet, kas jādara – jādara. Pierakstu burtnīca pildās ar jaunajiem vārdiņiem. Izrādās, ka pusi no tiem es jau zinu. Kā? Nav ne jausmas.

Mājās

Šodien esmu ļoti noguris. Labi, ka ir piektdiena! Atslodzei ieslēdzu mūziku (šoreiz dziesmas skan angļu valodā). Atlaižos gultā un atpūšos.

Garlaicīgi, nav, ko darīt. Aizeju uz vecāku istabu un mēģinu iedziļināties tēva mīļākajā seriālā. Protams, tas ir krievu valodā. Varbūt, tieši pateicoties

vecākiem, es saprotu šo valodu. Kad biju mazs, viņi mēdza vakaros sarunāties krieviski. Būdams ziņkārīgs, es, protams, vēlējos noskaidrot, ko viņi saka viens otram. Klausījos, vēroju un mēģināju atsaukt atmiņā jau iepriekš dzirdēto. Pamazām veidojās svešās valodas kopaina, un es sāku saprast vecāku sarunas. [..]

Tagad es zinu, ka ikviena no valodām dod iespēju atvērt durvis uz plašo pasauli. Ir tikai jāturpina tās apgūt.

Šī bija gara, bet saturīga diena. Iešu gulēt.

Arlabunakti!

Armands Bērziņš,
A. Upīša Skrīveru vidusskolas
10. klase

Kā var apgūt citu valodu? Mums tiek piedāvātas visdažādākās iespējas, piemēram, nodarbības kursos, privātstundas pie skolotāja vai pašmācība. Kurš valodas apguves veids ir vislabākais? Dalīšos savā pieredzē.

Pirmais padoms – lai sekmīgi iemācītos citu valodu, tā ir jāpieņem kā savējā. Mēģini uzreiz formulēt domas valodā, ko vēlies apgūt. Pēc kāda laika jutīsi, ka komunikācijas barjeras pazūd kā nebijušas, un tu pamazām sāc iejusties svešās valodas pasaulē.

Otrais atzinums – ir ļoti svarīgi apgūstamo valodu lietot tik bieži, lai tā kļūst par daļu no tavas ikdienas dzīves. Regulāra saziņa mēneša laikā dos lielāku ieguvumu nekā ilgstoša valodas teorētiskā apguve. Būt citas valodas lietotāju vidē nav tas pats, kas sarunāties mācību stundā, kur skolotāja palīdzēs, ja nepratīsi kaut ko pateikt. Svešās valodas pasaulē pašam ir jātiek galā ar sazināšanās grūtībām – jāatrod atbilstīgie vārdi, dažkārt jāizlīdzas arī ar žestiem un mīmiku.

Trešais un pats būtiskākais padoms – ja vēlies iemācīties kādu svešvalodu, tev ir labi jāprot dzimtā valoda. Kā gan tu spēsi rast vārdus citā valodā, ja nezināsi tos savā?

Vladimirs Medvedevs,
Olaines 2. vidusskolas
12. klase

Katram cilvēkam viņa dzimtā valoda šķiet pati labākā, skaistākā un skanīgākā.

Recepti, kā iemācīties svešu valodu un kā to iemācīt citam, noteikti neviens vēl nav izdomājis. Cik cilvēku, tik recepšu. Katra liekas visvienkāršākā un pareizākā. Man svešvalodu apguve labāk sokas, ja, nosaucot vārdu, skolotāja norāda uz konkrētu lietu un atkārto teikto vairākas reizes. Protams, valodu var apgūt, arī dziedot dziesmas, it sevišķi šūpuļdziesmas, jo tajās vārdi tiek izrunāti lēni un nesteidzīgi.

Kristiāns Seilis,
Pūres pamatskolas
6. klase

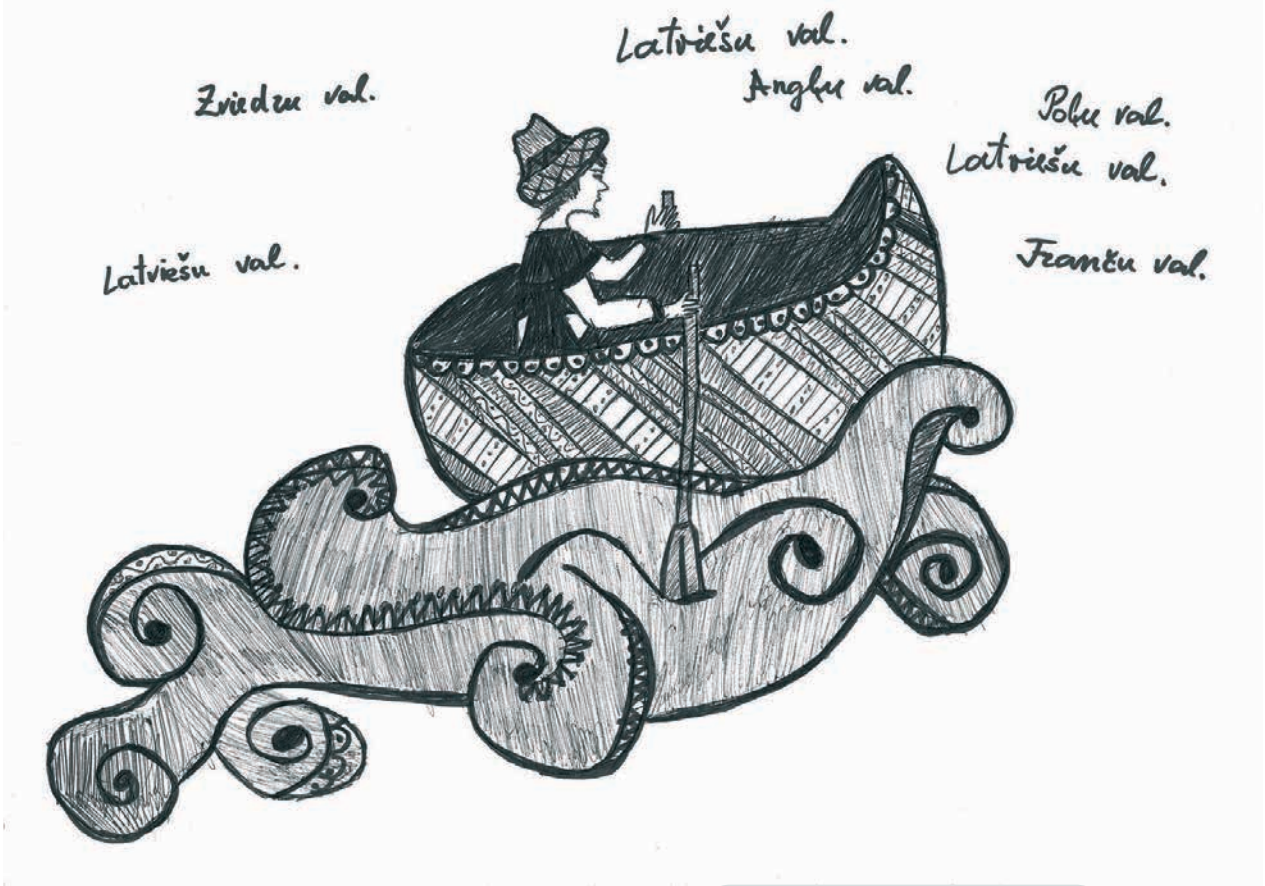

***Antons Mateša**, Tabores pamatskolas 6. klase*

Manuprāt, ikvienam, kas vēlas mācīties kādu svešvalodu, ir jāatrod visefektīvākais veids, kā viņš tiks galā ar šo uzdevumu. Pirmkārt, ir jānoskaidro motivācija konkrētās valodas apguvei. Otrkārt, jāizvēlas optimālās mācību metodes un, treškārt, jārod iespēja savas prasmes izmantot un pilnveidot. [..]

Pastāstīšu, kā es mācos valodas. Sākumā, protams, cenšos iegaumēt vārdus un svarīgākos izteicienus. Izmantoju dažādas mācību metodes, piemēram,

izrakstu nesaprotamos vārdus un noskaidroju to nozīmi, tad pēc atmiņas mēģinu šos vārdus uzrakstīt, pārbaudu savu veikumu un pārliecinos, vai esmu apguvusi gan vārdu leksisko nozīmi, gan pareizrakstību. Vēl ļoti efektīva metode ir asociāciju veidošana: ir iespējams atrast līdzīgus vārdus svešvalodā un dzimtajā valodā, sasaistīt vārda leksisko nozīmi ar konkrētu vizuālo tēlu, veidot asociāciju zīmējumus u. tml.

Uzskatu, ka gramatikas likumus vislabāk būtu iepazīt skolotāja vadībā, bet, protams, var strādāt arī patstāvīgi un meklēt atbildes internetā vai grāmatās. Tagad internetā tiek piedāvāti visdažādākie valodu kursi, uzdevumu kopas un vārdnīcas. Ļoti labs palīgs svešvalodu apguvē ir arī televīzija. Bērnībā vecāki mani mudināja skatīties animācijas filmas, kurās teksts tika runāts svešvalodās. Nezināmo vārdu nozīmes atklāja vizuālie tēli un darbība. Tagad es jau skatos mākslas filmas, ziņu raidījumus un izglītojošas pārraides ne tikai savā dzimtajā krievu valodā, bet arī latviešu un angļu valodā.

Esmu secinājusi, ka iemācīties var visu, galvenais, lai cilvēkam būtu vēlēšanās to darīt, lai mācību procesā rodas interese turpināt iesākto un ir stimuls neapstāties pusceļā.

Diāna Bulavska,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
12. klase

Mana dzimtā valoda ir krievu valoda. Tā kā es dzīvoju Latvijā, man ir svarīgi prast arī latviešu valodu, kura man šķiet īpaša, jo ir skanīga un melodiska.

Iemācīties svešvalodas nemaz nav tik grūti, ja cilvēks pats to grib. [..]

Es plašāk mācos angļu valodu, jo tā ir ļoti populāra un pieprasīta visā pasaulē. Šī valoda ir arī interneta un darba valoda ārzemēs. Lai to labāk apgūtu, esmu izstrādājis plānu, ko cenšos regulāri izpildīt. Tas ir šāds:

1) klausīties dziesmas angļu valodā, jo tā ir vieglāk iemācīties vārdu izrunu;
2) sarunāties ar angļu valodas skolotāju vismaz trīs reizes nedēļā;
3) skatīties filmas bez subtitriem un to saturu pārrunāt ar angļu valodas skolotāju;
4) lasīt grāmatas angļu valodā un saturu pārrunāt ar skolotāju;
5) katru vasaru ciemoties pie tantes Lielbritānijā, lai pārbaudītu, nostiprinātu un pilnveidotu savas angļu valodas prasmes;
6) regulāri apmeklēt angļu valodas fakultatīvās nodarbības;
7) mudināt vecākus apgūt angļu valodu, lai varētu šajā valodā sarunāties arī mājās.

Aleksejs Formaņickis,
Ilūkstes Sadraudzības vidusskolas
7. klase

***Elvīta Jančevska**, Krāslavas Varavīksnes vidusskolas 11. klase*

Kā iemācīties latviešu valodu?

1. Izdomā, kā tev ir vieglāk atcerēties latviešu valodas vārdus – rakstot, lasot vai klausoties tos.
2. Pievērs uzmanību pareizai latviešu vārdu izrunai un nebaidies kaut ko pateikt nepareizi.
3. Mēģini iemācīties 30 latviešu vārdus dienā, atkārto tos un centies neaizmirst.
4. Pieraksti vārdus, lai atcerētos to rakstību.
5. Mācies no galvas alfabētu.
6. Lasi latviešu grāmatas, avīzes un citus rakstu tekstus.
7. Klausies latviešu valodu televīzijas un radio raidījumos un dziesmās. Vari arī nopirkt un klausīties mācību disku.
8. Sarunājies ar latviešiem, kad vien tas ir iespējams. Izmanto arī telefonu un skaipu.
9. Ja izpildīsi visus šos norādījumus, drīz vien runāsi latviešu valodā.

Lai veicas!

Rendijs Bušēvics,
Londonas Latviešu skolas
3. klase

Valoda ir brīnums, kas ir dāvāts cilvēkiem neatkarīgi no viņu tautības, rases, izglītības un vecuma. Runāt ir tikpat pierasts kā elpot, ēst, dzert, gulēt un domāt. Cilvēku sabiedrībā valodu ir daudz, un tās ir gan līdzīgas, gan atšķirīgas.

Savu dzimto valodu mēs mantojam no vecākiem, bet kā var apgūt citu valodu? Daudzi cilvēki apmeklē valodu kursus, mācās svešvalodas skolā vai individuāli. Manuprāt, svešvalodu ir vieglāk apgūt, ja to bieži dzird. Es šādā veidā iemācījos angļu valodu. Bērnībā bieži skatījos animācijas filmas angļu valodā. Sākumā bija grūti uztvert, ko „multeņu" varoņi saka, bet pamazām sāku saprast viņu teikto arvien vairāk un labāk. Tagad jau spēju brīvi runāt angļu valodā un skolā tikai papildinu zināšanas gramatikā. [..]

Nesen televīzijā noskatījos filmu „Ručs un Norie". Ručs ir Alsungas suitu sieva, Norie – jauna studente no Japānas. Es apbrīnoju Norie gribasspēku: dzīvodama pie Ruča, viņa centās apgūt latviešu valodu, kura, manuprāt, nemaz nav tik viegla. Ručs visai interesantā veidā mācīja Norie mūsu tautasdziesmas. Kā zināms, suitu sievu dziedājums ir īpatnējs: sākumā viena nodzied tautasdziesmu un velk raksturīgo „ē" vai „o", pārējās suitenes viņai pievienojas, tad kāda cita atkārto dziedājumu, līdz beigās visas balsis saplūst. Ručs sāka un „vilka", Norie atkārtoja. Lai vieglāk būtu mācīties, japāniete pierakstīja vārdus savā valodā. Pēc kāda laika viņai sanāca ļoti labi.

Elīza Legzdiņa,
Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas
9. klase

Ir agrs rīts, man jāceļas un jādodas uz skolu Freiburgā. Es mācos 2. klasē. Skolā es satieku klases audzinātāju un savus draugus. Mācības man patīk, kaut arī tās notiek vācu valodā. Pēcpusdienā dodos uz hokeja treniņu. Uzvelku savu Rīgas „Dinamo" fanu kreklu un visiem komandas biedriem stāstu, ka šis krekls ir atsūtīts no Latvijas, jo es esmu latvietis.

Vakarā es lūdzu māmiņu pastāstīt man kādu pasaku latviešu valodā, jo visu garo dienu esmu dzirdējis tikai vācu valodu.

Ja jūs man jautātu: „Kā var iemācīties citu valodu?", es atbildētu: „Vienkārši! Ir jābūt labam prātam, jāskatās televīzijas raidījumi un jālasa grāmatas šajā valodā, jāmācās tā skolā un jādraudzējas ar bērniem, kuri nerunā latviski."

Māris Circens,
Freiburgas latviešu skolas „Bērzainīte"
2. klase

Valoda, manuprāt, ir mūsu lielākā bagātība.

Ļoti priecājos, ka divas reizes mēnesī varu apmeklēt nodarbības latviešu skoliņā „Bērzainīte". Šeit es mācos latviešu valodu un iepazīstu mūsu tautas dejas, dziesmas, spēles un tradīcijas. Dzīvojot citā valstī, ir svarīgi neaizmirst savu vacāku valodu un kultūru. [..]

Mājās mēs runājam tikai latviešu valodā. Esmu priecīga, ka man ir iespēja skatīties latviešu televīzijas pārraides. Ļoti interesants ir raidījums „Mana dziesma". Uzskatu, ka tieši dziesmās vislabāk ir izjūtama valodas savdabība un burvība. Mums latviešu centrā „Bērzaine" ir pat sava neoficiālā himna:

„Šeit ir Vācija,
Šeit ir Bērzaine,
Šeit ir mūsu mazā Latvija."

Santa Jurgevica,
Freiburgas latviešu skola „Bērzainīte"
(12 gadi)

Mana dzimtā valoda ir krievu valoda, bet es varu sarunāties un pat domāt arī latviešu valodā. Šogad latviešu valodas un literatūras starpnovadu olimpiādē ieguvu pirmo vietu. [..]

Man šķiet, ka ikvienam cilvēkam vajadzētu prast kādu svešvalodu, jo pasaule ir kļuvusi atvērtāka. Ir radusies nepieciešamība orientēties dažādās situācijās un vidēs, saprasties ar citu valodu runātājiem.

Angļu valoda arī turpmāk būs vispopulārākā saziņas valoda, tāpēc es ļoti vēlos to apgūt labā līmenī. [..] Šovasar braukšu uz Angliju ciemos pie māsīcas un tantes. Ceru, ka tur ikdienā varēšu runāt tikai angliski. Tas noteikti bagātinās manu angļu valodas vārdu krājumu, palīdzēs labāk iepazīt angļu

kultūras vidi un, protams, rosinās interesi par šīs tautas valodu un literatūru.

Es esmu iecerējusi apgūt arī vēl citas valodas. Man tās šķiet kā pagaidām vēl neatklātas planētas. Valodu mācīšanās ir kā ceļojums Visumā – aizraujošs, pat savā ziņā biedējošs, bet nepieciešams un svarīgs.

Alīna Vasiļjeva,
Ilūkstes Sadraudzības vidusskolas
7. klase

„Valoda ir mūsu lielākais nacionālais dārgums," sacījis Jānis Endzelīns. Ir bagātības, kuras glabājam seifos vai bankās. Tur durvis ir aizslēgtas ar septiņām atslēgām, bet valodu mēs lietojam katru dienu un katru sekundi visur – skolā, mājās, radio un veikalā. [..]

Bērnībā es pratu divas valodas un domāju, ka ar to pietiks. Mana vecāmamma bija krieviete, un viņa man iemācīja runāt krieviski. Skolā sāku apgūt angļu valodu. Sākumā negribēju to mācīties, jo nesapratu, kur tā varētu būt noderīga. Pēc kāda laika sāku skatīties animācijas filmas angļu valodā, klausījos angļu dziesmas un pamazām sāku iegaumēt šīs valodas vārdus. [..]

Angļu valoda ir interesanta, tā ir vieglāka par latviešu valodu. Mūsu valodā ir locījumi, garuma un mīkstinājuma zīmes, bet angļu valodā to nav.

Sofija Ivanova,
Taurupes pamatskolas
10. klase

Katram ir sava dzimtā valoda. Ne velti jau Bībelē ir teikts: „Iesākumā bija vārds." Tam ir liels spēks. Ar vārdu mēs varam kādu iepriecināt, sāpināt, pacelt debesīs vai iemīt zemē. Mūsdienu pasaulē viss notiek ar saziņas starpniecību, bet tā ir iespējama tikai tad, ja dažādās valodās runājošie saprot cits citu.

Apgūt valodas var dažādos veidos, piemēram, sadraudzējoties ar cittautiešiem, lasot grāmatas svešvalodās, skatoties televīziju, apmeklējot kursus, mācoties un strādājot ārzemēs. [..] Ir cilvēki, kuri mācās valodas, vajadzības spiesti, bet ir arī tādi, kuriem valodas ir aizraušanās jeb hobijs.

Amanda Zariņa,
Taurupes pamatskolas
9. klase

Kad biju maziņa, bieži braucu uz Angliju, un tur es mēģināju sarunāties ar draugiem angļu valodā. Ticat vai ne, bet man tas izdevās. [..]

Pašlaik es mācos krievu valodu. Esmu pārliecināta, ka svešvalodu var apgūt, sarunājoties un spēlējoties ar draugiem no citām valstīm, ceļojot kopā ar ģimeni, klausoties dziesmas un skatoties filmas šajā valodā.

Tas ir aizraujoši – izrunāt sev zināmos vārdus citā valodā!

Paula Estere Āboltiņa,
Ogres sākumskolas
2. klase

***Viktorija Volkova**, Daugavpils 3. vidusskolas 9. klase*

2009. gada 2. septembris

Šodien es sāku mācīties jaunā skolā. Mācības notiek citā valstī un svešā valodā. Es pat nevaru iepazīties ar klasesbiedriem, jo vēl neprotu angļu valodu un neviens šajā skolā nerunā latviski. Nezinu, kā varēšu šeit kaut ko iemācīties, jo es neko nesaprotu. Mamma saka, ka pēc dažiem mēnešiem spēšu runāt angliski, bet es tam neticu.

2009. gada 23. novembris

Mammai nebija taisnība. Man vēl aizvien ir grūti sazināties ar cilvēkiem, jo runāju ļoti saraustītā angļu valodā. Katru teikumu tulkoju no latviešu valodas, angļu valodas gramatiku vēl neesmu apguvusi.

2010. gada 19. janvāris

Šodien angļu valodas kontroldarbā saņēmu 9, bet latviešu valodā – 7. Mamma vēlas, lai es apmeklēju papildu nodarbības latviešu valodā, jo pamazām sāku aizmirst savu dzimto valodu. Es tagad angliski domāju biežāk nekā latviski.

2010. gada 22. jūnijs

Šodien bija pēdējā skolas diena šajā mācību gadā. Visiem tika izdalītas liecības. Manas atzīmes bija 8 un 9, vienā mācību priekšmetā pat 10 balles. Tagad es varu brīvi sarunāties, lasīt grāmatas un izpildīt visus mācību uzdevumus gan latviešu, gan angļu valodā. Vecāki ar mani ļoti lepojas.

Evelīna Grase,
Briseles 2. Eiropas skolas 7. klase

Mana valoda ir tik skaista
Kā mūsu dzimtene – Latvija.
Šī valoda mūžam nepazudīs!

Izdzirdēju kaimiņu valodu –
Tā arī ir skaista,
Bet ne tik ļoti kā mana valodiņa.
Man to ir grūti iemācīties.

Reinis Štromanis,
Tukuma 2. vidusskolas
10. klase

Man latviešu valoda, tāpat kā dzimtā krievu valoda, ir kļuvusi par starta pozīciju citu valodu apguvē. [..]

Uzskatu, ka bērniem un jauniešiem ir jāapgūst vairākas valodas, lai varētu brīvi izmantot informāciju no dažādiem avotiem un tikties ar citu valstu jauniešiem. Valodas var mācīties dažādi. Es parasti mācību stundās uzmanīgi klausos skolotājas teiktajā un izpildu dažāda veida uzdevumus, izmantoju arī internetu un vārdnīcas, sarunājos ar draugiem, skatos filmas.

Vislabāk svešvalodu var apgūt, runājot tajā regulāri, tāpēc ir svarīgi piedalīties apmaiņas programmās. Ja cilvēks atrodas citā valstī, kur visi runā svešā valodā, viņš sāk pie šīs valodas pierast un ātrāk to iemācās.

Linda Jegorova,
Ilūkstes Sadraudzības vidusskolas
7. klase

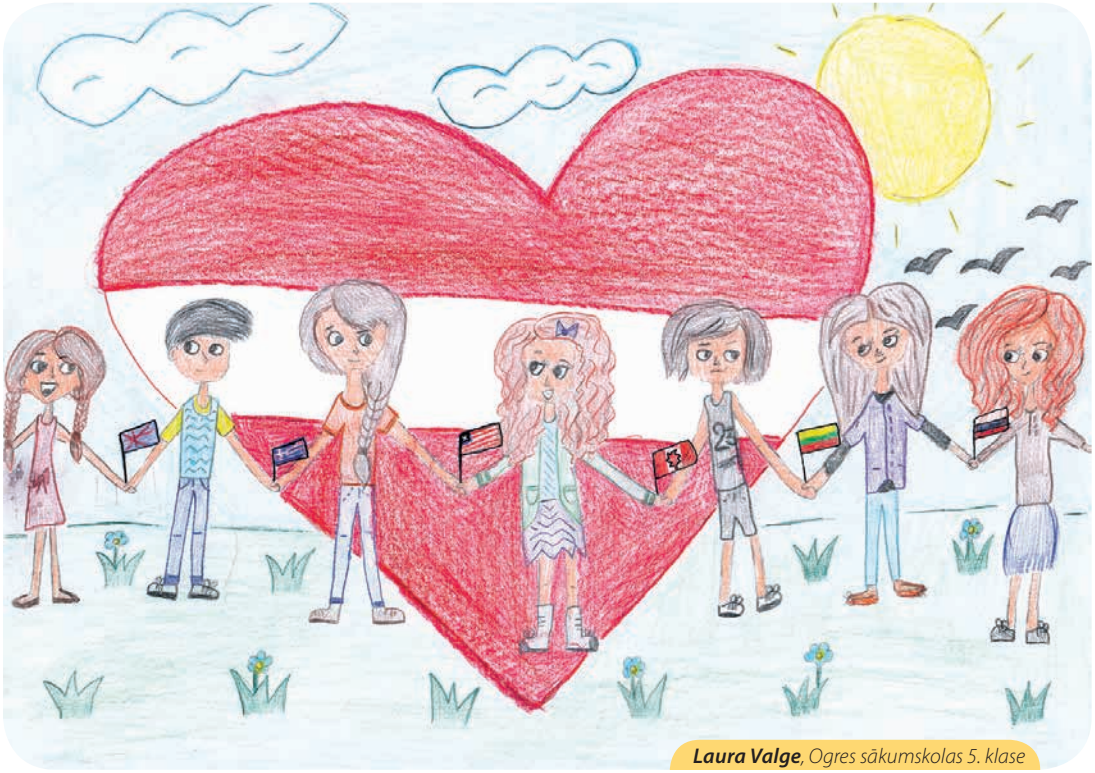

***Laura Valge**, Ogres sākumskolas 5. klase*

Mans draugs ir spānis
Un māca man runāt spāniski.
Nu es māku runāt
Latviski un spāniski.

Mans draugs ir krievs
Un māca man runāt krieviski.
Nu es māku runāt
Latviski un krieviski.

Mans draugs ir anglis
Un māca man runāt angliski.
Nu es māku runāt
Latviski un angliski.

Kad visi draugi
Sanākuši lokā,
Mēs mācāmies valodas,
Lai varētu būt kopā.

Dagmāra Smaliķe,
Drabešu internātpamatskolas
3. klase

Pirms vairāk nekā diviem gadiem Cēsu internātskolas–rehabilitācijas centrā mācījās meitene vārdā Kristīne, kā arī viņas brālis un māsa. Kristīne mācījās mūsu klasē. Sākumā viņa prata tikai savu dzimto krievu valodu. Stundās skolotājai nācās ar viņu sazināties krieviski. Pirmās klases beigās Kristīne jau runāja latviski un spēja lasīt grāmatas latviešu valodā. Kad sākām mācīties otrajā klasē, es ar šo meiteni sadraudzējos, un mēs ar viņu bieži sarunājāmies latviešu valodā. Dažus vārdus Kristīne gan nespēja izteikt, bet es sapratu viņas sacīto. Trešais gads Kristīnei bija pēdējais mūsu skolā, jo viņu adoptēja amerikāņu ģimene. Tagad šī meitene ir tālu no Latvijas un varbūt viņai ir cits vārds. [..] Mēs sūtījām Kristīnei uz Ameriku vēstules, bet neesam saņēmuši atbildi. Ja es sastaptu šo meiteni, noteikti pajautātu, kā viņa iemācījās latviešu valodu. Varbūt valodas apguvi sekmēja Kristīnes lielā vēlēšanās piedalīties mūsu sarunās un justies piederīgai klasesbiedru kolektīvam?

Arita Mieze,
Cēsu internātpamatskolas–rehabilitācijas centra
5. klase

Protot savu valodu, es varu apgūt arī citas. Mūsu ciema bibliotēkā ir vairākas svešvalodu vārdnīcas. Izvēlos vienu no tām, veru vaļā un sāku lasīt vārdus kādā svešā valodā. Tas mēdz būt jautri, jo sākumā tos ir grūti izrunāt.

Svešvalodas var mācīties, arī klausoties dziesmas un skatoties mākslas vai animācijas filmas. Katrs jau pats izvēlas, kurš valodu apguves veids viņam ir vispiemērotākais.

Renārs Gabriels Kalniņš,
Pūres pamatskolas
5. klase

Reiz kādā skaistā Kurzemes meža ielokā dzīvoja puisītis vārdā Uldītis. Viņš kopā ar māti un diviem brāļiem mitinājās nelielā guļbaļķu pirtiņā ar salmu jumtu. Tas jau nekas, ka tā pirtiņa nebija liela – puikas taču varēja spēlēties dzeltenīgajos rapšu laukos uz nebēdu! Vienīgā viņu problēma bija nespēja sarunāties. Uldītis bija latvietis, Miša – krievs, bet Gothards – vācietis. Abus svešzemju bērnus bija adoptējusi Uldīša māte, jo kara laikā šeit, Latvijā, zēni bija zaudējuši savus vecākus. [..]

Uldītis sāka skolā apmeklēt krievu un vācu valodas nodarbības. Pagāja pusgads, un zēns jau raiti runāja, lasīja un rakstīja abās valodās. Tad viņš sāka Mišam un Gothardam mācīt latviešu valodu. Nebija viegli, bet puikas nepadevās, jo ļoti vēlējās runāt latviski.

Pagāja pāris gadu, un abi svešzemju puikas jau labi prata latviešu valodu. Uldītis, viņa māte un brāļi dzīvoja ilgi un laimīgi skaistajā Kurzemes meža ielokā.

Roberts Ozoliņš,
Ogres tehnikuma
12. klase

Esmu laimīga, ka mana dzimtā valoda ir krievu valoda, jo tā ir ļoti bagāta, izteiksmīga un skaista.

Latviešu valodu man bērnībā iemācīja aukle. Mēs abas dziedājām dziesmas, kurās tika nosaukti latviešu vārdi. Lai es tos iegaumētu, man vajadzēja parādīt priekšmetus, kuri bija minēti dziesmā. Pateicoties auklei, es sapratu, ka katru dienu vajag apgūt vismaz piecus jaunus vārdus. [..]

Skolā mēs mācāmies angļu valodu. Tā ir viena no visbiežāk lietotajām valodām pasaulē. Šīs valodas apguvē man ļoti palīdzēja māsa. Viņa iemācīja meklēt angļu vārdu asociācijas krievu valodā, piemēram, angļu vārds *clever* 'gudrs' asociējas ar krievu vārdu *клевер* 'āboliņš'. Lai būtu vieglāk atcerēties šā vārda nozīmi, mēs izveidojām teikumu: „Katra gudra govs ēd āboliņu."

Citu valodu apguvē var izmantot dažādas metodes, galvenais tomēr ir vēlēšanās mācīties šīs valodas.

Jeļizaveta Martiševska,
Rīgas 34. vidusskolas
11. klase

Es rakstu šo darbu Sicīlijā. Manuprāt, itāļi ir laimīga tauta, jo, ejot pa ielu, es redzu ļoti daudz smaidīgu seju. Varbūt viņus laimīgus dara saulīte, kas šeit spīd 300 dienas gadā. Esmu novērojusi, ka itāļi ir arī saliedēti: vakar mazpilsētiņas svētkos piedalījās ļoti daudz jaunu un arī vecu cilvēku, visi priecājās un līksmoja. Man šķiet, ka arī latviešiem ir daudz iemeslu smaidīt un būt priecīgiem.

Pastāstīšu, kā itāļi man iemācīja savu valodu. Viņi jūtas pagodināti, ka cilvēks, kurš atbraucis no Latvijas, vēlas apgūt itāļu valodu. [..] Vispirms man tika skaidrotas vārdu nozīmes, rādot dažādus priekšmetus. Drīz vien sāku saprast, ko itāļi man saka, taču līdz runāšanai vēl bija garš ceļš ejams, jo baidījos, ka visi smiesies, ja kaut ko pateikšu nepareizi. Pagāja seši mēneši, un tikai tad sāku veidot sakarīgus teikumus. Kad mani kāds paslavēja par centību, izjutu lielu gandarījumu un prieku. Redzot, ka es interesējos par viņu valodu, kultūru un tradīcijām, arī itāļiem radās vēlēšanās kaut ko uzzināt par manu valsti – Latviju. Tad nu arī es viņiem šo to iemācīju un pastāstīju, cenzdamās veidot pēc iespējas labāku priekšstatu par mums, latviešiem.

Baiba Hāne,
Rīgas vakara ģimnāzijas
12. klase

Kad apgūstam kādu citu valodu, cenšamies tajā saskatīt līdzības ar savu dzimto valodu. Latviešu un latgaliešu valoda, manuprāt, ir tuvas radinieces. Ir ļoti daudz vārdu, kuri abās valodās skan līdzīgi, taču to nozīme ir pilnīgi atšķirīga. Bērnībā man likās dīvaini, ka vecāmāte, runādama latgaliski, sauca mani par savu mazo *maitu* 'meitu'. Kā zināms, latviešu valodā šis vārds izsaka pavisam ko citu un ir saistīts ar personas negatīvu vērtējumu. [..]

Pamatskolā es sāku mācīties angļu valodu. Izgudroju īpašu svešvalodas apguves stratēģiju. Ņēmu mazu papīra lapiņu, uzrakstīju uz tās nezināmos vārdus un to tulkojumu, tad pielipināju zīmīti uz ledusskapja durvīm. Katru reizi, kad devos uz virtuvi virināt ledusskapi, atkārtoju uzrakstītos vārdus, un ar laiku tos iegaumēju. Tā mans angļu valodas vārdu krājums kļuva arvien lielāks. Kādu laiku es uzskatīju, ka esmu jau daudz ko iemācījusies, tad radās nepieciešamība angļu valodā pastāstīt par latviešu tradīcijām. Es nespēju pārtulkot tādus vārdus kā *meija, kapusvētki* un *veļu laiks.* Tik pašsaprotami vārdi mums, latviešiem, bet citu valodu runātājiem – kaut kas svešs un nezināms...

Margarita Velika,
Daugavpils Valsts ģimnāzijas
12. klase

Kādā nezināmā mežā dzīvoja paši gudrākie zvēri pasaulē. Viņi mācēja runāt, lasīt, rakstīt un rēķināt. Šie zvēri mācījās skolā, jo gudrība jau pati no sevis nerodas.

Reiz zaķis zvēru skolā visiem lielījās: „Es mācīties anglis valoda!"

Viens no viņa klasesbiedriem iesaucās: „Tu un angļu valoda! Kad tad tu to iemācīsies, ja visu laiku pavadi pēcstundās?"

Zvēri iesmējās, bet zaķis lepni atbildēja: „Man nav pēcstundu! Skolotāja mani atbrīvoja. Galu galā – es ir slavenais Gustavs!"

Tie bija meli, un lielākā daļa klasesbiedru to nojauta.

„Sveiks, slavenais trijnieku karali Gustav! Šķiet, tev ir radusies jauna ideja, kā aizbēgt no konsultācijas? Tūlīt ej uz klasi!" pavēloši sacīja skolotāja, un Gustavam bija vien jādodas uz latviešu valodas nodarbību.

Nākamajā dienā tīģeriene Pafala viņam jautāja: „Tātad tu gribi mācīties angļu valodu?"

Gustavs pamāja ar galvu: „Jā, tiešs tā. Ko tevs vajag?"

„Tu pat neproti pareizi runāt latviski, kā tad varēsi apgūt angļu valodu?" vaicāja Pafala.

Gustavs augstprātīgi atbildēja: „Man nepatīk Latvija valoda!"

Pafala sadusmojās: „Tev ar savu dzimto valodu ir jālepojas! Tā ir viena no senākajām indoeiropiešu valodām. Vai atceries, ko dzejnieks Peters teica?"

Gustavs sapīka: „Jā, jā, viņš teikt: „Kā var mācīties cits valoda? Mākot savs valoda.""

Pafala izlaboja: „Protot savu valodu. Ej taču uz latviešu valodas konsultāciju!"

Gustavs nodomāja: „Varbūt tiešām būtu vērts vispirms iemācīties latviešu valodu?"

Pēc kāda mēneša vai diviem zaķēnam latviešu valodā bija tikai un vienīgi desmitnieki. [..] Vēlāk Gustavs kļuva par slavenu rakstnieku.

Unda Barisa,
Valmieras Pārgaujas sākumskolas
5. klase

***Samanta Priedīte**, Cēsu internātpamatskolas–rehabilitācijas centra 4. klase*

Eju pa ielu, bet domas klusē. Mēmi garām slīd vārdi. Es vairs sevi nepazīstu, jo esmu pazaudējusi dzimto valodu, kuru tik ļoti mīlēju.

Visu šo laiku dzimtā valoda klusi un pacietīgi gaidīja, kamēr es to atcerēšos, sākšu pilnveidot un likšu ieskanēties kā sudraba zvanam. Nesagaidīja. Izzuda. Tagad jūtos vientuļa un nevienam nevajadzīga. Nāc atpakaļ, valoda mana!

Steidzos uz mājām, skriešus metos pie grāmatplaukta, paņemu veco, nobružāto sējumu, atveru to... Šoreiz lasu lēnām un rūpīgi, pārdomāju grāmatā rakstītos vārdus: „Valoda ir cilvēka būtiskākā pazīme, ko izmanto ne tikai, lai sazinātos ar citiem cilvēkiem, bet arī domājot un lasot. Lai varētu labi iemācīties citu valodu, mums vispirms jāprot savā valodā brīvi pamatot domas, sarunāties un gramatiski pareizi rakstīt."

Brīnums! Vārdi manās domās atkal skan. Teikumi krājas cits aiz cita. Pavisam klusi dzimtā valoda runā ar mani. Es dzirdu tās melodisko skanējumu, saklausu prieku par to, ka tagad protu arī citas valodas un esmu kļuvusi bagātāka, gudrāka. Kopsolī mēs ejam plašajā pasaulē, vijamies, tinamies ar un gar citām valodām un bagātinām gan sevi, gan citus.

Evelīna Lune,
sākumskolas „Taurenītis"
6. klase

Agrāk visiem cilvēkiem esot bijusi viena valoda. Vēlēdamies nokļūt debesīs, senās Bābeles iedzīvotāji sākuši būvēt augstu torni, bet celtniecības laikā stipri rājušies. Dievs sadusmojies un izdarījis tā, lai viņi nesaprastu cits citu. Lūk, kā radušās daudzās pasaules valodas!

Mūsu planētas iedzīvotāji vienmēr ir vēlējušies sazināties un apmainīties ar informāciju. Sākumā viņi to darīja ar attēlu, mīmikas un žestu palīdzību, mūsdienās svešvalodas tiek apgūtas skolā, individuālajās nodarbībās, kā arī izmantojot internetu.

[..] Esmu pārliecināta, ka citu valodu var sākt mācīties tikai tad, kad ir labi apgūta dzimtā valoda, citādi būs kā tautas pasakā: „Protu, protu, māku, māku," – bet beigās iznāk čiks – nezinām ne savu, ne svešo valodu. Rakstnieks Jānis Klīdzējs ir teicis: „Valoda ir tauta. Valoda ir dzeja. Valoda ir vēsture. Valoda ir zinātne. Valoda ir cilvēks." Es pilnībā piekrītu šai atziņai, jo man šķiet, ka nepietiek tikai ar dažu citas valodas elementu un standartfrāžu apguvi, ir jāiepazīst šīs valodas runātāju mentalitāte, tradīcijas, dzīvesveids un vēsturiskā pieredze. Vienīgi tad, kad būsim to visu izzinājuši, varēsim ne tikai sazināties, bet arī saprast cits citu.

Marina Kuprijanova,
Daugavpils 16. vidusskolas
10. klase

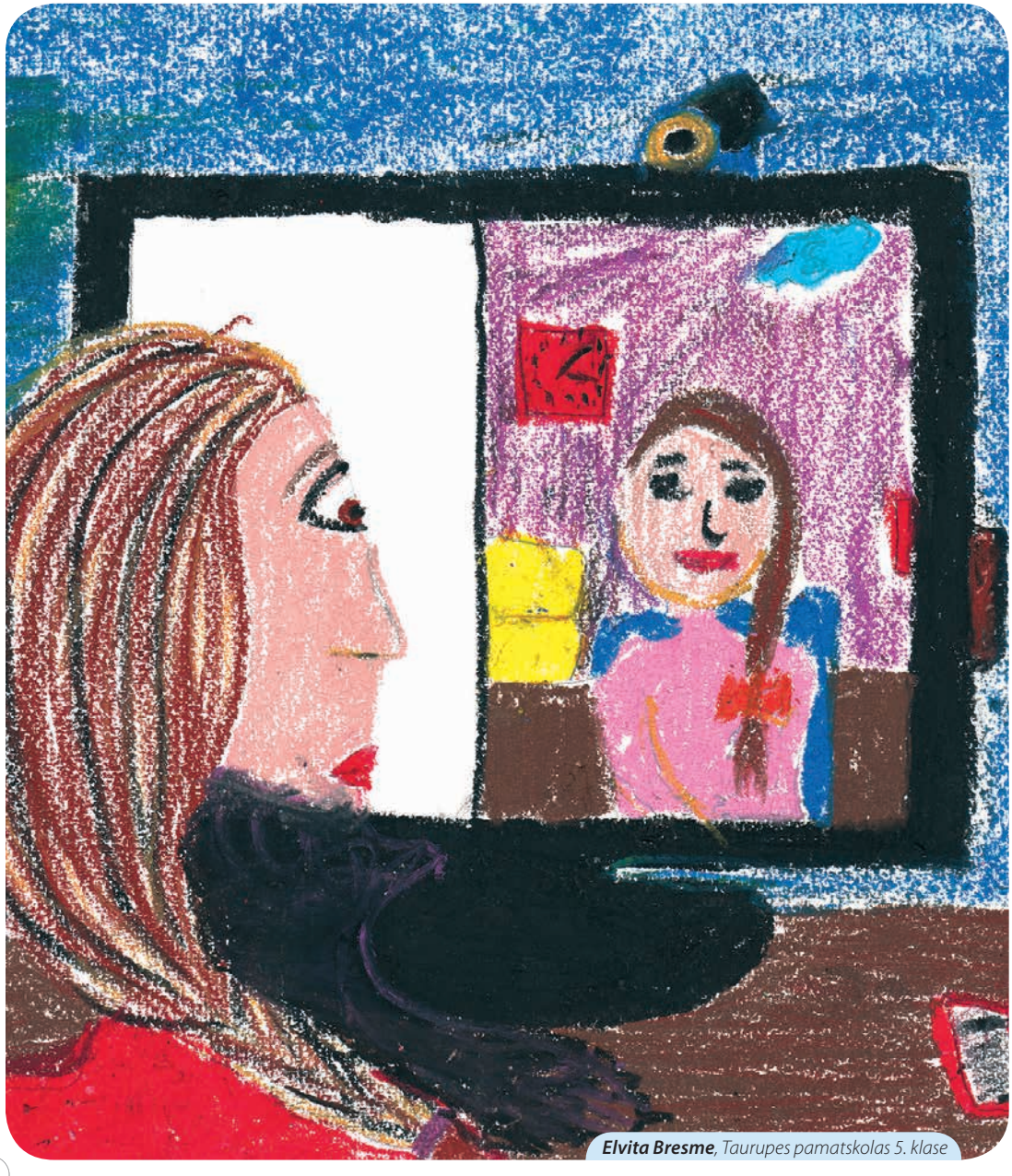

***Elvita Bresme**, Taurupes pamatskolas 5. klase*

Kādā pavisam neparastā Dabas skolā čakli mācījās lidojošie kukainīši, arī zinātkārais taureņpuika Gaismiņš, kas nopietni interesējās par lielās pasaules notikumiem. [..]

Visiem jaunajiem taureņiem spārni bija balti, tāpēc ka viņi zināja tikai vienu valodu – skaidru kā Raunas avota ūdens un skaistu kā Latvijas pļavu sega vasarā. Lai spārniņi kļūtu krāsaini, dzīvespriecīgi un koši, jaunajiem censoņiem bija jāiemācās vēl vismaz divas valodas. Mazais Gaismiņš sajūsmas pilnām acīm skatījās uz lielajiem brāļiem, kuru raibie un skaistie spārni vizuļoja saulē.

Beidzot pienāca laiks, kad arī Gaismiņš varēja doties noslēpumainajos plašumos un iegūt krāsas saviem baltajiem spārniņiem. Vispirms viņš nokļuva Rasas pilī, kur skaistules lāsītes runāja dabas ūdeņu valodā. Viņas bija atsaucīgas un apsolīja iemācīt ciemiņam savu, kā Gaismiņam šķita, nedaudz burbuļojošo, bet skanīgo valodu, taču par to bija kaut kas jādod pretī. Taurenis domāja un izdomāja, ka iemācīs lāsītēm kādu skaistu latviešu tautasdziesmu. Viss izdevās lieliski, un Gaismiņš ieguva zilgani lāsumainus ornamentus spārnu galiņos.

Viņš nolēma doties uz slaveno Pieneņpūku ieleju, jo vēlējās izdaiļot savus spārniņus arī ar saules spēka krāsu. Laiski atlaidušies saulītē, ielejas iemītnieki ar izbrīnu skatījās uz lidojošo Gaismiņu un domāja, ka tas ir kāds kosmiskais kuģis no citas planētas. Viņi nevēlējās mācīties svešu valodu, bet Gaismiņš nepadevās un sāka stāstīt latviešu teikas (taureņpuikas taču ir neatlaidīgi un pacietīgi). Vietējās meitenes saausījās, pārstāja sapņot par Saules prinčiem un ieklausījās Gaismiņa teiktajā. Pēkšņi notika brīnums – taureņpuikas spārni iekrāsojās rudens kļavlapu zeltainajā tonī! Kad Gaismiņš pieminēja gardos speķa pīrādziņus, sātīgos zirņus un smaržīgo rudzu maizi ar jumja zīmi vidū, Pūku saimei radās patiesa interese par tālo un nepazīstamo zemi Latviju. Viņi sāka sarunāties ar taureni. [..] Tā Gaismiņš ieguva sev košus spārniņus un iemācījās runāt citās valodās.

Reiz es sastapu šo jauko taurenīti. Mēs kopā iemalkojām liepziedu tēju, pačalojām par skaistajām Latvijas ziedu pļavām, un es viņam iemācīju dažus latgaliešu vārdus, piemēram, *bacans* ‘stārķis’, *vuška* ‘aita’.

Annija Rateniece,
Aglonas internātvidusskolas
6. klase

***Everts Bukovskis**, Taurupes pamatskolas 3. klase*

Valodas... Tās ir tik dažādas, un to ir tik daudz! Kā varētu pēc iespējas ātrāk un veiksmīgāk iemācīties citas valodas? Atbilde ir vienkārša: „Protot savu valodu."

Asociatīvā domāšana var būt labs palīgs svešvalodu apguvē, piemēram, angļu valodas vārdi *active* 'aktīvs' un *harmony* 'harmonija' mums ir labi saprotami, jo kaut ko līdzīgu esam sastapuši arī savā dzimtajā valodā, taču mēdz būt arī tādi vārdi, kuru skanējums šķiet pazīstams, bet nozīme ir atšķirīga. Kā piemēru varu minēt angļu valodas vārdu *desert* 'tuksnesis', kas latviešu valodas runātājiem asociējas ar nozīmi 'saldais ēdiens'. [..]

Tikai tad, kad esam labi iepazinuši savu dzimto valodu, varam sākt apgūt arī citas valodas, kas sākumā šķiet kā svešas un vēl nezināmas planētas kosmosā.

Jūlija Žuravļova,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
11. klase

Mēs dzīvojam Beļģijā, un mūsu ģimenē latvietība tiek godāta: mājās un ar draugiem, tuviniekiem runājam savā dzimtajā valodā, lasām latviešu grāmatas, skatāmies latviešu televīzijas pārraides, apmeklējam un paši veidojam latviešu kultūras pasākumus, svinam latviešu svētkus. Ja cilvēks ir apguvis vairākas valodas, manuprāt, viņam nav grūti iemācīties vēl citas, jo veidojas aizvien plašāks vārdu krājums, ir labākas koncentrēšanās spējas, prāts jau spēj valodās atpazīt dažādās līdzības. [..]

Citas valodas apguvi var salīdzināt ar mājas būvniecību: ja ir labi, stipri pamati (dzimtā valoda), ēku ir iespējams izveidot, kādu vien pats vēlies. [..] Es zinu, ka latviešu valoda var būt ļoti stabili pamati šādai „mājas celtniecībai", jo tā ir sena un skaista valoda, taču reizē arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla.

Ance Martinsone,
Eiropas 2. Briseles skolas
9. klase

Ei, bi, si, dī –
Tā skan angļu burtiņi.
Ā, bē, cē, dē –
Tā tie skan latviski.

Ei, ei, ei – uz kurieni tu ej?
Bi, bi, bi – tā ir labi!
Si, si, si – tie nav siseņi.
Dī, dī, dī – liksim dzejolī?

Tad, kad kopā saliksim,
Jautru dziesmu dziedāsim.
Dziedāsim to latviski,
Citā reizē angliski.

Auce Liepiņa,
Naukšēnu novada vidusskolas
2. klase

Varētu teikt, ka visas valodas dzīvo vienā lielā pasaules mājā, un šīs ēkas atslēga ir dzimtā valoda. Ja tu labi zināsi savu valodu, varēsi atslēgt pasaules mājas durvis un izstaigāt istabas, kurās skan angļu, japāņu, krievu un citas valodas. [..] Durvis tomēr nav iespējams atvērt līdz galam, jo dzimto valodu tu mācies mūžīgi – no bērna kājas līdz sirmam vecumam. Es nepazīstu nevienu cilvēku, kurš pilnībā būtu apguvis savu valodu. [..] Zināšanas ir kā trauks ar ūdeni, kuru neviens nevar izdzert. Ne velti mēs sakām: „Mūžu dzīvo, mūžu mācies!"

Armands Vagalis,
Krāslavas pamatskolas
5. klase

Manuprāt, valodai ir daudz formu un izpausmes veidu. Autobusa pieturā pulcējas cilvēki. Kāds klausās mūziku un gandrīz nemanāmi šūpojas melodijas ritmā. Kaut ko jau viņš mums pauž šajā kustībā. Cits vēstījums ir skaņai, ko agri no rīta pļavā izkliedz dzērves, arī mēmā glezna istabā pie sienas kaut ko stāsta savā krāsu valodā. Katrs var izvēlēties, kādā veidā viņš sarunāsies ar citiem: mūziķi izmanto notis, mākslinieki – krāsas, tomēr saziņā mēs nevaram iztikt bez dzimtās valodas.

Runājot mātes valodā, cilvēks parasti jūtas kā mājās, lai arī dažkārt mēdz izteikties aplami vai kļūdaini. Mācoties citas valodas, mēs meklējam tajās līdzības ar savas dzimtās valodas vārdu nozīmi, to skanējumu un izteiksmes formām. [..] Kāds, kurš nekad nav dejojis, bet ir spēlējis bungas, ļoti labi spēj uztvert mūzikas ritmu un var šo savu prasmi izmantot dejošanā. Ja cilvēks mācās jau otro vai trešo svešvalodu, viņš liek lietā pieredzi, ko sniedz gan dzimtā valoda, gan līdz šim apgūtās valodas. Es neatceros, kad un kā iepazinu latviešu valodu, neatceros arī, kā apguvu angļu valodu, bet, mācoties franču un spāņu valodu, man labi palīdzēja jau zināmās valodas.

Annele Baltmane,
Briseles 2. Eiropas skolas
9. klase

No saknēm, no zemes, no mātes
Es sevi dzirdēt mācos,
Es runāt un domāt mācos.
No vēja, no saules
Es spīdēt savai valodai mācos.
No savas sirds, no savām mājām
Es saprast to mācos.
Ar katru dzirdēto vārdu
Es pasauli izteikt mācos.
Ar krāsu jūkli savu zemi gleznot vēlos.
Un tikai rīt iešu meklēt
To zelta varavīksni
Aiz mājas,
Aiz ceļa,
Aiz...

Signe Tomsone,
Kalvenes pamatskolas
7. klase

***Evelīna Irbīte**, Taurupes pamatskolas 3. klase*

***Lauma Redliha**, levas mākslas studija (9 gadi)*

Nu kā tā var, nu kā tā var?! Kā manis var nebūt nekur? Pagaidiet! Es esmu...

Kā pērkona dārds pēkšņi atskan spriedums: „Tev nav savas valodas, tātad tevis nav!" Kas ir šis soģis? Satrūkstos, izmisīgi cenšos viņu ieraudzīt un pēkšņi apjaušu – tās ir manas domas. Tad manī ierunājas spīts: „Es esmu, es būšu!"

Mana senā, mīļā latviešu valoda ir viena no ļoti daudzajām pasaules valodām. Es mācos svešvalodas, lai varētu saprasties ar citām tautām. Apgūt vēl nezināmu valodu, manuprāt, ir gluži tāpat kā būvēt jaunu māju. Tikai uz stingriem dzimtās valodas pamatiem var celt citas valodas māju – ķieģeli pie ķieģeļa, vārdu pie vārda. [..] Kad dzimtā valoda tevī skan kā mūzika, tā ieskandina arī citu valodu – kā rotaļājoties. Tā top jaunā valodas celtne. Kādam tā būs grezna savrupmāja, citam – debesskrāpis.

Roberts Rancāns,
sākumskolas „Taurenītis"
4. klase

***Mārcis Redlihs**, levas mākslas studija (7 gadi)*

ISBN 978-9984-829-33-3